



LITOSTROJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TITOVIN ZAVODOV LITOSTROJ

LETO II.

LJUBLJANA, MARCA 1961

ŠT. 3

NAŠ IZVOZ V LANSKEM LETU

Za preteklo leto je treba glede izvozne dejavnosti podjetja upoštevati predvsem tole:

	1959	1960	1959/60
— sklenjeni posli:			
po tonaži	340 ton	925 ton	272 %
po vrednosti	84 milij.	241,4 milij.	287,4 %
— izvršeni izvoz:			
po tonaži	1076 ton	586 ton	54,5 %
po vrednosti	214,4 milij.	105,6 milij.	49,3 %
— devizni priliv	102,5 milij.	133,9 milij.	130,6 %

Plan izvoza za leto 1961 predvideva 436 ton v vrednosti 109,5 milijona. Vsi vrednostni podatki so navedeni v deviznih dinarjih (1 \$ = 300 din); s faktorjem 4,2 dobimo notranjo vrednost, tako smo na primer v letu 1960 sklenili poslovske za nekaj več kot eno milijardo dinarjev.

V teh številkah je zajet samo direktni izvoz; posredni izvoz prek drugih zunanjetrgovinskih podjetij pa le, če je te posle obravnaval izvozni oddelek. Zato tu niso upoštevane dobave najrazličnejše opreme in sestavnih delov, ki so se ali se bodo vgradili v kompletne objekte in naprave, namenjene za izvoz. Pri tem pa prednjačijo naše ladjedelnice ter podjetja strojne in elektroindustrije, s katerimi naše podjetje tesno sodeluje. V ilustracijo naj med temi indirektnimi izvoznimi posli naštejemo naročilo za deset motorjev za ladje za Indonezijo v skupni vrednosti približno 150 milijonov deviznih dinarjev z rokom dobave v letu 1961.

NEKAJ ZNAČILNIH UGOTOVITEV

Karakteristično za preteklo leto je:

a) da je mogoče povečati izvoz investicijske opreme samo pod pogojem, če nudimo srednje- in dolgoročno kreditiranje, včasih tudi nad deset let;

b) da je vedno več držav, ki prehajajo spričo svojih obsežnih večletnih planov gospodarskega razvoja in spričo situacije v svetu na nakupovanje opreme na kredit (na primer Pakistan itd.);

c) da se je spisek opreme, ki se sedaj lahko prodaja samo pod pogojem kreditiranja, razširil od hidrocentral in cementarn še na kompletne črpalne postaje, večje žerjave ali pa večje serije manjših žerjavov in podobno;

č) da se vse bolj in bolj zahteva prevzem kompleksnih poslov, ponekod celo z gradbenimi deli, tako da se inozemskemu kupcu predajo ključni gotovega objekta; d) da inozemski investitorji pri nekaterih objektih stavljajo celo pogoj, da sodelujemo že pri izgradnji in tudi kasneje s svojim kapitalom, ali pa da omogočimo prodajo proizvedenih dobrin.

Ugotoviti moramo, da nam kreditiranje omogoča sklepanje nekoliko rentabilnejših poslov samo v izjemnih primerih, kajti inozemski kupci vselej skrbno primerjajo cene, dobavne roke, kvaliteto itd. s konkurenčnimi ponudbami. Ker razpolagajo nerazvite države s številnimi posojili gospodarsko močnejših držav z industrijsko tradicijo in močnejšimi referencami ter s posojili raznih mednarodnih finančnih institucij, smo često prisiljeni da znižujemo cene na nivo najugodnejših svetovnih firm, da bi nas glede na alokacije po vladnih organih posameznih držav (zlasti je taka praksa razširjena v Indiji) obravnavali v ožjem izboru

za dodelitev naročila. Skratka, če smo pred leti imeli opravka z možno konkurenco pri sklepanju pogodb pod običajnimi plačilnimi pogoji, je ta konkurenca v nezmanjšanem, oziroma celo v povečanem obsegu ostala tudi sedaj, ko prodajamo opremo na večletno kreditiranje.

NAŠ TRADICIONALNI TRG

V glavnem smo zadržali Indijo kot naše tradicionalno tržišče, čeprav v zmanjšanem obsegu v primerjavi s prejšnjimi leti. Novi, večji posli so bili sklenjeni s Sirijo in z Etiopijo. Povsem sta izpadla Pakistan in Egipt, vendar upamo, da samo začasno, ker je za Pakistan sedaj predviden okvirni kredit za opremo, Egipčani pa so začeli šele pred nekaj meseci kazati večje zanimanje za koriščenje odobrenega kredita. Posli s Holandijo, Avstrijo in Italijo ter Madžarsko in Vzhodno Nemčijo so potekali že doslej v manjšem obsegu in so zlasti na Zahodu podvrženi običajnim konjunktornim gibanjem, na Vzhodu pa dajanju prednosti sklepanju pogodb v okviru ekonomskega pakta vzhodno-evropskih držav.

Že nekaj let obdelujemo bolj ali manj intenzivno še nekatera druga tržišča, na primer Argentino, Brazilijo in Burmo, vendar smo bili tod doslej v glavnem nemočni, ker nekaj časa niso bili urejeni meddržavni trgovinski odnosi, oziroma niso bile zagotovljene možnosti za kreditiranje. V minulem letu smo nastopali na licitacijah tudi v nekaterih povsem novih deželah, na primer za turbine v Mehiki in Novi Zelandiji, oziroma za žerjave v Mehiki in na Tajskem. Razen tega smo naš eksportni program razširili še na črpalne postaje, zlasti za Bližnji in Srednji vzhod ter na cementarne za Etiopijo, Indijo itd. V tem letu pa bomo poskusili še z direktnim izvozom ladijskih motorjev in villičarjev. Povsem neobdelana so bila afriška tržišča (z izjemo Egipta), vendar je bil tudi tu prav v zadnjem času storjen korak naprej z odhodom delegacije podjetja Astra iz Zagreba v centralno-afriške dežele; v njej sodeluje tudi naš inž. Šturm iz izvoznega oddelka.

Enega izmed glavnih razlogov, da se je v letu 1960 zmanjšal izvoz na približno 105,6 milijonov deviznih dinarjev, v primerjavi s triletnim povprečjem 1957/59, ko smo imeli letno približno 200,9 milijona deviznih dinarjev izvoza, je treba iskati v dejstvu, da smo sorazmerno prepozno dobili možnosti za plasiranje opreme na kredit. Upoštevati je namreč treba daljše dobavne roke, zlasti pri turbinah, cementarnah in drugih kompleksnih objektih, tako da lahko računamo s povečanim izvozom, seveda z določenimi pogoji, šele od leta 1962 dalje. To se vidi tudi iz uvodnih števil,

saj smo v letu 1960 zaključili skoraj za trikrat več poslov kot v prejšnjem letu.

NAD 27 MILIJARD PONUDB

Kljub številčno nezadostni zasedbi izvoznega oddelka je podjetje v preteklem letu vložilo izredne napore za povečanje izvoza ter je bilo izdelanih ponudb v skupni vrednosti preko 27,5 milijarde dinarjev z naslednjimi rezultati:

- nerealizirane ponudbe zaradi previsokih cen in predolgi dobavnih rokov 17,68 %
- nerealizirane zaradi tujih kreditov, pomanjkanja referenc, preklicanih licitacij in drugih vzrokov 30,50 %
- sklenjene pogodbe do 31. decembra 1960 3,67 %
- odprte ponudbe z nejasnimi izgledi 36,71 %
- odprte ponudbe s precejšnjimi izgledi za sklenitev pogodb v letu 1961 11,44 %

Z naročili za hidrocentrali Trisuli in Jaldhaka ter cementarno Assam v Indiji, ki smo jih prejeli po 1. 1. 1961, se razmerje sklenjenih pogodb zviša od 3,67 % na 5,67 %, medtem ko se odprte ponudbe znižajo od 11,44 % na 9,44 %. Vrednost teh novih poslov znaša približno 550.000.000 dinarjev, skupaj torej nad 1.560.000.000. Razen tega računamo, da bomo del odprtih ponudb realizirali še v prihodnjih mesecih.

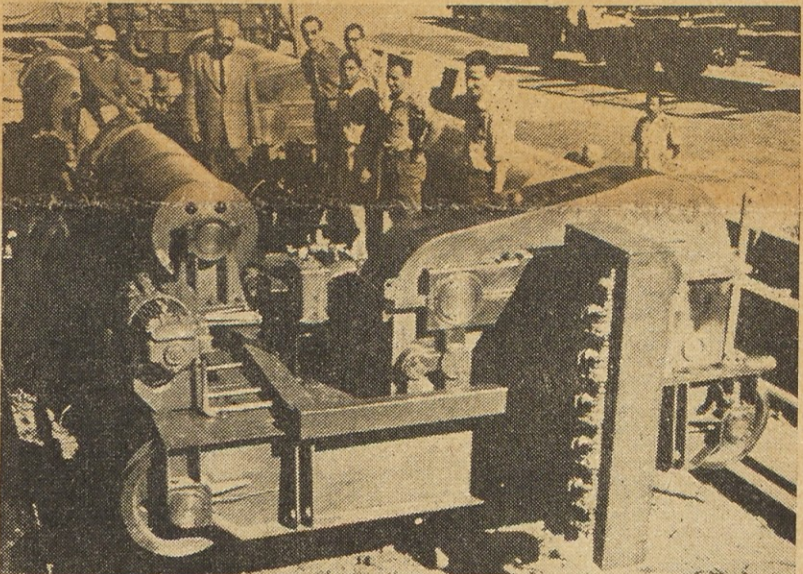
OSTRA KONKURENCA

Povsod pa se srečujemo z najostrejšo mednarodno konkurenco najbolj znanih svetovnih proizvajalcev. Zlasti agresivne so japonske firme, ki so redno med najcenejšimi. Vzhodnoevropske države so se v zadnjem času usmerile — kolikor lahko presodimo zgolj iz naših izkušenj — predvsem na plasiranje opreme skozi njihove kredite (SSSR, CSR, Romunija in tako dalje), če pa že nastopijo na licitacijah, so skoraj vedno zelo konkurenčne (na primer turbine za Grčijo). Razen tega se poleg doslej znanih renomiranih firm pojavljajo novi proizvajalci, zlasti iz Italije in Zahodne Nemčije, ki si skušajo na vse načine priboriti potrebne reference. K temu se pridružuje še naraščanje domače proizvodnje v nekaterih deželah (na primer Indija in Južna Amerika — žerjavi, črpalke in turbine, ki sicer ponekod še nekaj let ne bodo pokrivala vseh potreb, ki pa se jim daje vsakovrstna zaščita kljub 30—40 % višjim cenam, daljšim rokom dobave in neekvivalentni kvaliteti.

Razen kvalitete in kreditiranja so nizke cene, kratki dobavni roki in razne druge ugodnosti v komercialnih pogojih osnovni problemi, s katerimi se dnevno srečujemo pri našem izvoznem poslovanju. Dodati je treba še pomanjkanje zadostnih referenc — zlasti pri večjih objektih, kot tudi dejstvo, da na mnoge licitacije praktično sploh nimamo dostopa. Gre za posle, ki jih v mnogih državah Afrike, Azije, Južne Amerike financirajo razne mednarodne finančne institucije (DLP, IBRD, ICA itd.). Če upoštevamo še direktno kreditiranje posameznih objektov po gospodarsko raz-



Naši inženirji in tehniki nadzirajo montažo doslej največjega električnega mostnega tekalnega žerjava za dviganje bremen 460 t, ki ga je Litostroj izdelal za Indijsko hidrocentralo BHAKRA NANGAL pod Himalajo



vitih državah kot tudi neposredno udeležbo tujega kapitala, je logično, da nekateri objekti sploh ne pridejo na mednarodne licitacije in da se nekateri že objavljeni razpisi naknadno preklicajo zaradi neposrednih pogajanj za vključitev v razne kreditne aranžmane. Število odprtih licitacij v svetu se torej zmanjšuje in je treba s tovrstno tendenco računati tudi v bodoče. Res pa je, da skušamo tudi mi plasirati našo opremo skozi kredite mimo licitacij, vendar se običajno ni mogoče izogniti, da ne bi inozemski kupci primerjali vsaj nekaj ponudb, ki so jih zbrali brez javnega razpisa.

NAŠE NOTRANJE TEŽAVE

Naše poslovanje v letu 1960 so spremljale še tele notranje težave (navajamo samo nekaj pomembnejših):

a) kasnitev v prepotrebni rekonstrukciji metalurških obratov in delavnice za proizvodnjo ladijskih motorjev, ker podjetje še vedno ni dobilo kreditov, zaradi česar ni bilo mogoče odstraniti ozkih grl ter povečati rentabilnost proizvodnje, ki bi jo dosegli z izpopolnjenim strojnimi parkom in večjim letnim bruto produktom;

b) pomanjkanje visokokvalificiranih kadrov, zlasti v projektivi, konstrukciji in izvozu spričo povečane izvozne dejavnosti in perspektiv; razen tega nima podjetje trenutno nikjer v inozemstvu svojih strokovnjakov (z izjemo inž. Čučka v Karachiju); poslo-

vanje pred INGRA kot tudi prek nekaterih drugih zunanjetrgovinskih organizacij ni bilo vselej dovolj učinkovito, zlasti ne zato, ker njihovi delegati in aparat ne poznajo dovolj natančno tehnično-komercialnih podrobnosti pri izvozu naše opreme;

c) previsoke cene domačih surovin in polfabrikatov, njihova stalna deficitarnost (zlasti velja to za proizvode črne in barvaste metalurgije) in nezadostna obratna sredstva, nezadosten asortiman in kapacitete drugih panog, ko potrebujemo razne sestavne dele za vgraditev (na primer elektrooprema, pri kateri smo že vedno v glavnem vezani na uvoz);

č) znižanje domačih cen in tudi skrajšanje dobavnih rokov, kar pričakujemo od uvedbe ekonomskih enot, prehoda na dvoizmensko delo, povečane produktivnosti itd., se bo odražalo ugodno šele pri sklepanju pogodb v l. 1961-62.

Razen tega se pri uvozu investicijske opreme v našo državo skozi tuje kredite ne upoštevajo možnosti domače industrije, ki je danes že v stanju, da proizvede opremo za hidrocentrale, termocentrale, cementarne in druge kompletne naprave. Ugotoviti pa moramo, da uvoz takšne opreme, čeprav na kredit, ne ruši legitimacije, kadar želimo isto opremo izvoziti.

Temeljni pogoji za nadaljnje povečanje izvozne dejavnosti so brez dvoma tu, vendar je odvisno predvsem od podjetja, če jih bomo znali v celoti izkoristiti. Dušan Brglez, šef izvoza



Dvatisočglavi množici Litostroječanov je ob novici, da so belgijski kolonialisti ubili Patrica Lumumbo, govoril tudi sekretar TK ZKS Stane Vogelink

DS odobril obračun in predračun časopisa »Litostroj«

Na svoji 9. redni seji, dne 24. II. 1961, je osrednji delavski svet našega podjetja imel na dnevnem redu kar 13 točk mešane problematike z najrazličnejših področij dejavnosti v tovarni. Seja je bila spriča tega precej dolga, vendar je obravnavanje posameznih vprašanj potekalo zelo ekspeditivno, ker so bila poročila k posameznim pomembnejšim točkam že vnaprej pripravljena.

O službi HTV v tovarni v lanskem letu je poročal tov. Krapeš, ki je svoj prikaz ponazoril z različnimi pripomočki. Glavne podatke, ki jih je referent navedel v svojih izjavah, objavljamo v posebnem članku na drugem mestu.

Glavni urednik časopisa »Litostroj« je podal poročilo o izdajanju in urejanju našega časopisa v lanskem letu. Delavski svet je potrdil obračun časopisa »Litostroj« za leto 1960 in predračun za leto 1961. Po določbah novega zakona o tisku objavljamo obračun našega časopisa za lansko leto v današnji številki. Delavski svet je tudi potrdil predlog o sestavi redakcijskega odbora časopisa za leto 1961. Za glavnega urednika je bil ponovno potrjen šef konjunktorno-propagandnega oddelka, za odgovornega in tehničnega urednika pa tov. Peter Likar. Nazadnje je delavski svet dal tudi načelni pristavek, da se občinski list občine Šiška-Sentvid — po sporazumu z občinskim odborom SZDL in občinsko upravo — tiska kot redna priloga našega časopisa, ki jo bodo prejeli vsi dosedanjí prejemniki našega glasila, razen tega pa jo bo občina še posebej lahko tiskala za svoje potrebe.

Na tretjem mestu je bilo poročilo komisije za ugotavljanje inventurnih razlik pri letnem popisu 1960. Poročilo je bilo za člane delavskega sveta posebej razmnoženo, podrobnejša pojasnila o njem pa je na seji podal tov. Polajnar.

Sledila je obravnavanje nekaterih drobnih zadev. Izmed pomembnejših je treba navesti potrditev predloga o dopolnitvi pravil podjetja zaradi vskladitve le-teh z izvedeno reorganizacijo, delno preusmeritvijo proizvodnje in pravnimi pogoji za zakonito poslovanje. V stranski dejavnosti podjetje lahko izdaja razne časnikove in periodične spisovne tudi razne druge publikacije za uresničevanje svojih temeljnih nalog, kakor n. pr. publikacije o proizvodnji, za vzgojo kadrov, tržni propagandi itd. Nadaljnja določila govore o vodilnih uslužbenih v podjetju, pooblastilih za direktorja oz. njegovega namestnika, še posebej za namestnika za zastopstvo pred gospodarskimi sodišči, o izvajanju investicijskih del v inozemstvu itd.

Med pomembnejšimi sklepi tega zasedanja je tudi sklep o delovnem mestu sekretarja tovarniškega komiteja LMS, čigar naloga naj bi bila, da bi poživil delo mladine v podjetju in vzdrževal z njo redne stike zaradi čim večje aktivizacije.

Tehnični direktor tov. inž. Čizman je v odsotnosti generalnega direktorja podal nazadnje še poročilo o potovanjih članov delovnega kolektiva v inozemstvo v zadnjem četrtletju lanskega leta.

Veliko število obravnavanih zadev kaže, kako zelo se je razrasla dejavnost našega podjetja, zlasti po ustanovitvi samostojnih ekonomskih oz. proizvodnih enot v podjetju. Hkrati nam potek razprav potrjuje pomen temeljitejšega poprejšnjega obravnavanja vseh problemov na dnevnem redu sej osrednjega organa delavskega samoupravljanja tako v upravnem odboru in njegovih komisijah ali komisijah delavskega sveta, kakor tudi v obratnih delavskih svetih posameznih ekonomskih enot, na katere bo v prihodnje nedvomno prehajalo reševanje vse več in več konkretnih problemov vsake enote posebej. Tega bo osrednji delavski svet svoje delo zares lahko posvečal samo glavnim in najpomembnejšim tovarniškim vprašanjem, ki se bodo tikala vse tovarne in vsega kolektiva. (-n)

Na drugem mestu poročamo, da je osrednji delavski svet našega podjetja kot za pristojen organ potrdil na svoji 9. redni seji dne 24. fe-

bruarja 1961 zaključni račun časopisa »Litostroj« za leto 1960. Po določbi čl. 33 novega zakona o tisku in drugih oblikah informacij (Uradni list FLRJ št. 45, str. 814, od srede 9. nov. 1960) objavljamo na tem mestu za javnost poročilo o finančnem in materialnem poslovanju našega časopisa v letu 1960.

Glavni namen časopisa »Litostroj« je informiranje delovnega kolektiva o razvoju podjetja, proizvodnih nartih in nalogah, sklepih organov samoupravljanja itd., hkrati pa naj seznanja tudi vse zunanje interese, naše naročnike in kupce z našim proizvodnim programom, uvajanjem novih proizvodov v našo proizvodnjo in naših uspehov na domačih in zunanjih trgih. Ustrezno tej glavni nalogi našega časopisa se seveda formirajo tudi sredstva za njegovo izhajanje, in sicer po določbi čl. 4 poslovnika o izdajanju našega časopisa iz izdatkov od prodanih števil in cene za objavljene reklame in drugo ekonomsko propagando, pri čemer mora biti v vsaki številki časopisa rezervirana za reklamo podjetja vsaj po ena stran v tej ali oni ustrezni obliki. Cena za to domačo kakor tujo reklamo se knjiži na poseben račun časopisa, v katerega se stekajo tudi vsi drugi dohodki, kakor n. pr. prostovoljni prispevki članov kolektiva, iztržek od prodanih izvodov itd. Na teh temeljih je delavski svet odobril izhajanje našega časopisa s sklepom z dne 20. novembra 1959. V teh okvirih je uprava časopisa »Litostroj« urejala svoje finančno in materialno poslovanje v lanskem letu, kar prikazuje spodnji zaključni račun.

ZAKLJUČNI RAČUN ČASOPISA »LITOSTROJ« ZA LETO 1960

1. Stroški:	Tiskarski stroški	2.466.741 dinarjev
	Avtorski honorarji	604.137 dinarjev
	Postnina	124.768 dinarjev
	Oglas v »Novinarju«	5.000 dinarjev
	Izposojnina za klišee (»Delo«)	500 dinarjev
	Napisna deska uredništva	5.890 dinarjev
	Skupaj	3.207.036 dinarjev
2. Dohodki:	Reklama (podjetja »Litostroj« in zunanja)	3.088.250 dinarjev
	Iztržek iz naročin in prodanih izvodov	346.112 dinarjev
	Skupaj	3.434.362 dinarjev
	Prebitek	227.326 dinarjev

Obiskali so nas

V začetku februarja t. l. je prišla v Beograd maroška trgovinska delegacija pod vodstvom Tazija Abdela Rahmana. Delegacija je podpisala z našo državo nov trgovinski sporazum, ki bo mnogo prispeval k poglobitvi naših trgovinskih stikov z Marokom. Po podpisu pogodbe so si člani delegacije ogledali razna industrijska podjetja pri nas, da bi se seznanili z njihovimi izvoznimi možnostmi, zlasti s področja stro-

jev in investicijske opreme. Tako so si 9. februarja t. l. ogledali tudi Litostroj in se pri nas posebej zanimali za izvozne artikule (turbine, črpalke, opremo za cementarne itd.). Tovarna je napravila na goste močan vtis. Izrazili so željo po sodelovanju našega podjetja na licitacijah v njihovi domovini. Prepričani so, da bi se s kvaliteto svojih izdelkov lahko uveljavili tudi pri njih, kakor smo se na drugih zunanjih trgih.



Veleposlanik Kube v Litostroju

V februarju si je ogledal našo tovarno kubanski veleposlanik v Beogradu Roberto Bahar Maza, ki sta ga spremljala sekretar ambasade Rafael Hernandez ter prevajalec in uslužbenec ambasade Salasar Suljić Juan. Ugledne goste sta vodila skozi podjetje in jim razkazovala naše proizvode tehnični direktor in šef izvoza. Pretekli mesec nas je obiskal direktor uglednega brazilskega hidromontažnega podjetja »Tennenge« J. Denis de Sousa s svojim pomočnikom. Gosta sta se za-

nimala predvsem za našo turbinsko proizvodnjo. Presenetila ju je kakovost naših izdelkov. Po njunem mnenju ima Litostroj vse pogoje, da se uveljavi tudi v najhujši mednarodni konkurenci na tem področju.

Proti koncu preteklega meseca nas je obiskala delegacija zahodnoevropskega koncerna za izdelovanje električnih lokomotiv, ki združuje znana podjetja Siemens-SW (Zah. Nemčija), ACEC (Belgija) in Alsthom (Francija). (-n)

Pri številnejši zaposlitvi manj nesreč

stih. Med letom je bilo izvršenih 540 normalnih in 485 specialnih zdravniških pregledov.

Z nabavo in izdelavo posrečenih propagandnih slik smo dvignili čut varovanja, ki je gotovo doprinesla k izboljšanju varstva pri delu. S temi postopki in neposrednimi posegi službe HT, obratne ambulate in šolskega odseka je podjetje v preteklem letu doseglo prvo nazadovanje števila nesreč pri delu za 42 primerov, število dela nezmožnih pa za 354. Bolje je ta uspeh razviden pri primerjavi pogostosti nesreč, katere so nazadovale od 93 primorv v letu 1959, na 88,7 primerov, računajoč na milijon delovnih ur, v letu 1960. Po isti osnovi se je znižalo število dela nezmožnih dni od 1087,3 na 937,3.

Ta pokazatelj prikazuje povprečje za celo podjetje in dokazuje, da je misel za varnost pri delu napredovala, če pa želimo dobiti o stvari jasnejšo podobo, moramo oceniti tudi posamezne ekonomske enote. Pri tem takoj opazimo, da so metalurški obrati znatno presegli število nesreč in število dela nezmožnih dni iz leta 1959, medtem ko so ostale produktivne in pomožne enote pokazale znatno izboljšanje in tako vplivale na ugodno splošno stanje. Na visoko število nesreč v čistilnicah metalurških obratov vpliva pač vrsta dela z vsakodnevni nevarnostmi, kjer bodo morali vodstveni organi še bolj sodelovati pri HTV vzgoji zaposlenih delavcev.

Od nesreč pri delu v letu 1960 smo imeli 126 primerov ali 17 % zaradi tehničnih napak oziroma objektivnih vzrokov, n. pr. okvar strojev, pomanjkljivega orodja, zatranosti ali neurejenosti delovišča, pomanjkanja ali uporabljanja neprimernih varovalnih sredstev itd.

Razen navedenih tehničnih pomanjkljivosti vpliva neugodno na zdravje delavca tudi okolica s škodljivim prahom, dimom in plini — posebno v metalurških obratih, dalje prepih in slaba razsvetljava. Z nabavo potrebnih instrumentov — indikatorjev za ugotavljanje obstoječe mikroklimne in osvetlitve delovnih mest bomo imeli možnost storiti potrebne ukrepe za varovanje delavca pred nesrečami in poklicnimi obolenji.

Zaradi subjektivnih vzrokov, n. pr. kršitve varnostnih pravil,

nepravilnega načina dela, neza-dostnih izkušenj in podobno je bilo 614 ali 83 % primerov nesreč. S primerno strokovno vzgojo in disciplino bo mogoče zelo vplivati na te vzroke in s tem znižati število nesreč.

Število nesreč je bilo v prvih šestih urah delovnega časa povprečno 85 na uro — v 7. uri dela je naraslo na 99 primerov, v 8. uri nazadovalo na 30. V nadurnem delu na poti na delo — je bilo 107 nesreč, če od tega odbijemo 35 nesreč pri nadurnem delu, ostane 72 nesreč na poti na delo.

Zaradi nesreč je bilo 34,3 % poškodb na prstih. Na očeh 18,3 %, od vseh 740 primerov, kar je pripisati, da je v podjetju mnogo delovnih mest, kjer so oči izpostavljene tujkom in dejstvu, da delavci neradi uporabljajo varovalna očala. 106 primerov ali 10,6 % poškodb je bilo na nogah, kar se pojavlja v zatrpanih prostorih. Od ostalih poškodb je odpadlo 5,3 % na roke, na zapestjih in dlani 8 %, na glave 3,9 % in na trup 5,3 %.

Glede na starost poškodovanih oseb zaradi nesreč pri delu je mladina do 20 let starost najmanj previdna in je utrpela največ nesreč. Od staleža 20-letnih mladincev se je 50 % poškodovalo pri delu.

Doseženi rezultati pa nas ne smejo zadovoljiti. Naj nam bodi v spodbudo, da se še bolj zavzamemo proti nesrečam pri delu in izven njega in dvignemo s tem varstveno zavest — kar pomeni večjo kulturno stopnjo, ki terjaa pameten odnos do samega sebe do družine in družbe.

Ivan Ahačič

MLADINCI SO BILI NA PRIJETNEM IZLETU

Pred nekaj tedni je naša mladinska organizacija priredila izlet v Dolenjske toplice, katerega so se udeležili tudi trije učenci IKŠ. Z dvema avtobusoma so odpeljali najprej v Novo mesto in nato v Dolenjske toplice, kjer se se v prijetnem razpoloženju okopali. V Novem mestu so si med vračanjem ogledali tamošnje znamenitosti. Na poti proti Ljubljani pa so se ustavili še na slikovitem Otočcu.

Mladinci želijo, da bi imeli še več takih zanimivih in poučnih izletov.

Proizvodni načrt v II. kvartalu

Predlog proizvodnega plana za II. četrtletje 1961 je postavljen:

- skupna proizvodnja v višini 4396 ton t. j. 21,58 % letnega plana.
- blagovna proizv. v višini 2935 ton t. j. 25,25 % letnega plana.

Nizek odstotek pri skupni proizvodnji je treba pripisati neugodnemu dotoku naročil v II. polletju 1960 in delno premajhnim kapacitetam mehanske obdelave, odnosno pomanjkanju kva-

lificiranih delavcev, zaradi česar ni bil pravočasno ustvarjen potreben vložek v proizvodnjo tega je bil v zadnjem četrtletju 1961 poseben poudarek na finalizaciji proizvodnje, ki je dejansko bila v primerjavi z istimi razdobji preteklih let v velikem porastu.

Po tem predlogu je proizvodni plan PE, ki proizvajajo polizdelke, ena četrtina letnega plana, Plan PE finalistov pa je postavljen od 13,80 % do 22 % letnega plana.

»KOMUNIST« V FEBRUARJU

V zvezi z izjavo s posvetovanja komunističnih in delavskih partij, ki je bilo novembra v Moskvi, je IK CK ZKJ sprejel sklep, da bo objavil referat Veljka Vlahovića, ki ga je imel na razširjeni seji ZK, da bi se z njim seznanile organizacije in članstvo drugih družbeno političnih organizacij. V št. 8 »Komunist« je v celoti objavljen referat Veljka Vlahovića pod naslovom:

KORAK NAZAJ. V svojem referatu je med drugim opozoril, da izjava o posvetovanju v Moskvi grobo napada Jugoslavijo, češ da izpodkopava socialistični tabor in svetovno komunistično gibanje.

SPREMEMBE V SISTEMU DELITVE BISTVENO SPREMINJAJO ODNOS V KOLEKTIVIH IN KOMUNAH. Član zveznega izvršnega sveta Avdo Humo je v razgovoru s člani uredništva »Komunist« pojasnjeval nekatere temeljne momente in družbene vidike sprememb v sistemu gospodarjenja in delitve. Z novim sistemom hočemo uresničiti kar se da enakomerne tržne pogoje za vse gospodarske pano-

ge, odpraviti velika nesorazmerja med cenami proizvodov in objektivirati razmerja med podjetji in družbo. Temeljno načelo je, da mora dati vsakdo, ki uporablja osnovna družbeni sredstva, družbi enako povračilo obliki obresti. Čim bolj pa so ta sredstva sodobna, tem večja je produktivnost dela. Od tega pa je odvisel dohodek podjetja in tisti delež, ki ga podjetje daje za splošne družbeni sklade.

KAJ MISLIJO STUDENTI: Univerzitetni komite ZK v Zagrebu je z razjasnitvijo nekaterih vprašanj organiziral anonimno anketo s širokim in zanimivim seznamom vprašanj n. pr. Ali mislite, da bi bili zadovoljni, če bi živeli izven Jugoslavije? — Mislim, da bi bil zadovoljen — je odgovorilo 116 slušateljev. — Včasih se mi zdi, da bi bil zadovoljen 740 slušateljev. — Menim, da ne bi bil zadovoljen 2337 slušateljev in brez odgovora 9 slušateljev. V anketi je sodelovalo 3000 zagrebških študentov.

VSAJ MINIMUM OBJEKTIVNOSTI Jugoslavija na straneh sovjetskih publikacij.

S peresom in kamero po livarni sive litine

Uredništvo našega časopisa se je to pot odločilo, da s peresom in kamero obiše livarno sive litine in zastavi delavcem nekaj vprašanj, da bi z odgovori posredovali širokemu krogu bralcev težave in uspehe svojega obrata. Vprašanja, ki smo jih zastavili intervjuvancem, so bila:

»Kaj bi bilo treba v vašem obratu, v tovarni ali v občini Šiška-Sentvid pohvaliti in kaj gra-
jati.

Anton JANČAR — livar

Osnovna težava v našem obratu je prevelika zadimljenost prostora. Nujno potrebno bi bilo urediti ustrezne ventilacijske naprave. Seveda je to samo ena izmed



težav livarne sive litine. Čimprej bi morali začeti misliti na generalnejšo rekonstrukcijo. Medsebojni odnosi med nami so vse prej kot dobri. Mislim, da bi morala v te stvari energičneje posegati sindikalna organizacija.

Kar se tiče občinskega življenja, sem mnenja, da je krajevna organizacija terena Litostroj zelo živahna in delavna, volivce je priložnosti razgibala združitev občine Sentvid s Šiško. Za Šiščane in seveda tudi Litostrojčane bi morali zgraditi ustrezen plavalni bazen.

Ivan MESERKO — livar

Pravilno se mi zdi, da smo pričeli tesneje sodelovati s tehnolo-



gi, saj je tako manj zastoj v proizvodnji. Pri nas je zelo slab transport in bi bilo potrebno re-

konstruirati žerjavne proge. Uvedba ekonomskih enot spodbudno vpliva na delavce, ravno narobe pa je z ukinitvijo skupinskih norm. Že zdaj so opazne negativne posledice tega ukrepa (n. pr. pri žerjavih). Bojim se, da bo



to vplivalo na odhod delavcev iz tovarne.

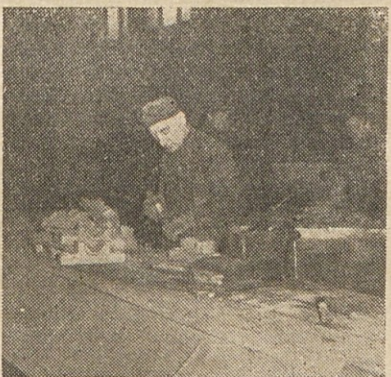
Na občini se premalo zanimajo za športno življenje in športniki nimamo prave podpore.

Franč PAVLIN — topilec

Transportna služba v našem obratu je precej slaba. Čimprej bi bilo treba uvesti oziroma rekonstruirati žerjavne proge. Ukinitve skupinskih norm je naletela v livarni sive litine na slab odmev. Menim, da bi bilo treba v tej smeri še nekoliko razmišljati. Občinski ljudski odbor Šiška-Sentvid bi moral misliti na ureditev okolice litostrojskih blokov.

Ervin KREN — čistilec

Osnovna hiba v našem obratu je slaba ventilacija. Odgovorni organi v tovarni bi morali čimprej to zadevo urediti. Razen



tega pa nam včasih primanjkuje orodja — predvsem kompresorjev. Pri vstopu v naš obrat bi morali popraviti motor za ogrevanje prostora.

Naši HTV službi moramo priznati, da se za nas zelo zavzema. Vedno nas opozarja in svarijo. Kar se tiče skupinskih norm sem mnenja, da niso dosegle svojega namena.

Miha PRINČIČ — livar

V zadnjem času je čutili v našem obratu izboljšano organizacijo dela, kar zelo ugodno vpliva



na proizvodnjo. Občutek imam, da se je zaradi tega izboljšala tudi disciplina in vestnost livarskega kolektiva.

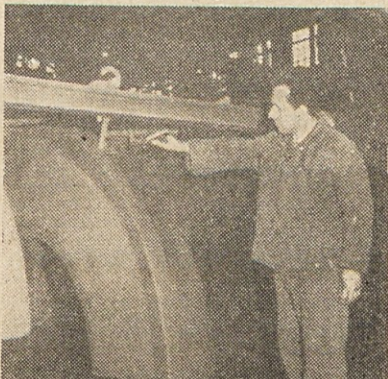
Zaradi različnih kemijskih vezil za pesek se v obratu zelo kadil, ta prah pa je še posebej škodljiv zdravju. Zaradi tega bi bilo potrebno čimprej urediti ventilacijske naprave in rekonstruirati livarno.

V občini Šiška pogrešamo obrat družbene prehrane.

Vinko ALJAŽ — jedrar

Organizacija dela je pri nas še zadovoljiva. Res je, da pride včasih do pomanjkljivosti pri dostavi materiala in zaradi nepravilno postavljenih rokov, vendar to bistveno ne vpliva na celotno izboljšanje. Vse ukinitve skupinskih norm — odobravam, saj je del delavcev zaradi tega končno pametno stimuliran.

Litostrojski časopis naj bi se bolj poglobljal v delo ekonomskih enot. Poroča naj nam tako, da bomo lahko primerjali delo ene-



ga obrata ali ekonomske enote z drugo. Želim vedeti, koliko smo boljši ali slabši od drugih.

Oton VIŠČEK — zakladalec

Oddelek za HT je z nami vedno v stiku in nas opozarja na napake. Še večjo pozornost pa bi



bilo treba v tem pogledu posvečati novincem in mlajšim delavcem, pri katerih se zgodi največ nesreč. Taki mladi fantje radi ob nedeljah »polumpajo«, potem pa so v ponedeljek vsi neprespani in nesreča je tu. Pri mali peči bi morali vsaj deloma mehanizirati zakladanje. Kar se tiče skupinske norme sem mnenja, da bi morala ostati.

Naši prvi uspehi v uvajanju proizvodnje Dieslovih motorjev

Dne 12. januarja 1960 smo z ladjedelnico »Uljanik« iz Pulja podpisali podlicenčno pogodbo, ki nam je dala pravico izdelovati ladijske Dieslove motorje danske firme Burmeister & Wain in s katero je »Uljanik« kot nosilec licence za Jugoslavijo v soglasju z matično firmo B & W del svojih pravic odstopil Litostroju. Licenčno dovoljenje obsega vse ladijske Dieslove motorje do moči 120 KS.

Od tega dne je preteklo približno leto dni. Kakšne rezultate je doseglo naše podjetje v tem času pri urejanju tako kompliciranih proizvodov, kot so Dieslovi motorji?

Motorji, za katere gre, spadajo v tri skupine:

- a) pogonski ladijski Dieslovi motorji ALPHA,
- b) pomočni ladijski Dieslovi motorji,
- c) stabilni Dieslovi motorji.

ALPHA DIESLOVI MOTORJI

so idealni motorji za pogon vseh manjših ladij, kot ribiških, manjših tovornih in potniških ladij in tako dalje. Na Danskem jih izdeluje tvrdka ALPHA DIESEL A/S v Frederikshavnu, ki je ena izmed firm v sklopu matičnega podjetja Burmeister & Wain.

Dieslovi motorji ALPHA obsegajo tele familije:

a) familija 340 z močjo 50 KS po cilindru z motorji:

- 342:100 KS
- 343:150 KS
- 344:200 KS

Kombinirajo se lahko z mehansko sklopko in mehanskim menjalnikom s fiksnimi lopaticami, oznaka F, ali z mehansko sklopko in mehanskim menjalnikom za propeler z gibljivimi lopaticami, oznaka V. Tako lahko s kombinacijami obeh menjalnikov z navedenimi motorji dobimo 6 različnih tipov motorjev.

Iz te familije so uvedli v proizvodnjo vse motorje in menjalnik F, medtem ko bo treba menjalnik V še uvesti.

b) familija 400 z močjo 70 KS po cilindru obsega motorje:

- 402:140 KS
- 403:210 KS
- 404:280 KS
- 405:350 KS
- 406:420 KS

K motorjem se prigranjujejo menjalniki F, V, FO, VO. Oba me-

njalnika FO in VO sta hidravlična menjalnika s hidravlično sklopko. Menjalnik FO se uporablja za propeler s fiksnimi lopaticami, menjalnik VO pa za propeler z gibljivimi lopaticami. V kombinaciji motorjev z naštetimi menjalniki dobimo 14 različnih motorjev.

V proizvodnji so motorji tipa 404 F. Prehod na to familijo nam ne bo delal večjih težav, ker je familija 400 zelo podobna familiji 340. Kakor hitro pa bo izdelan motor 404, ne bo posebnih težav tudi s prehodom na drugo številno cilindrov.

c) familija 490 (z močjo 120 KS po cilindru) ima tele motorje:

- 494:480 KS
- 495:600 KS
- 496:720 KS
- 497:840 KS
- 498:960 KS

Za te motorje se uporabljajo menjalniki VO ali pa je motor izveden kot direktno reverzibilni motor — oznaka R. Na ta način dobimo deset različnih tipov motorjev.

Izdelali smo že motorje 495 VO, več motorjev istega tipa pa je še v delu. V proizvodnji so tudi motorji tipa 498 R. Ker sta dva motorja te familije torej že znana, prehod na motorje z večjim ali manjšim številom cilindrov ne bo težak.

POMOŽNI LADIJSKI DIESLOVI MOTORJI

so torej naslednje področje našega udejstvovanja. Za razumevanje naloge, ki jo imajo ti motorji na ladji, je treba pojasniti tole: glavni motor na ladji (včasih je eden, včasih sta dva) uporabljamo za pogon propelerja — enega ali dveh; pomožni motorji (vsaka ladja jih ima tri) pa dajejo potrebno energijo za razsvetljavo, gretje, črpalke itd.

Na Danskem izdeluje te motorje tovarna »Aktieselskabet Høleby Diesel-motor Fabrik« v Hølebyu, ki spada v sklop matične tvrdke Burmeister & Wain.

Motorji obsegajo tele familije:

- (z močjo 35 KS po cilindru)
- 20-MTH-30
- (z močjo 60 KS po cilindru)
- 25-MTH-40
- (z močjo 100 KS po cilindru)
- 33-MTH-48 ter
- 20-MTBH-30 (50 KS)
- 25-MTBH-40 (85 KS)
- 33-MTBH-48 (140 KS)

Razlika med obema vrstama motorjev je v tem, da so motorji z oznako B opremljeni s turbopihalom, s čimer se moč motorja občutno dvigne.

Najprej nameravamo uvesti familiji 25-MTH-40 in 25-MTBH-40, ki nam dajeta tele motorje:

- 325-MTH-40:180 KS
- 425-MTH-40:240 KS
- 525-MTH-40:300 KS
- 625-MTH-40:360 KS
- 725-MTH-40:420 KS
- 325-MTBH-40:255 KS
- 525-MTBH-40:425 KS
- 625-MTBH-40:510 KS
- 725-MTBH-40:595 KS

Skupno torej devet motorjev. Za proizvodnjo pripravljamo motorje s 5, 6 in 7 cilindri, in sicer obe izvedbi: brez turbopihala in s turbopihalom.

STABILNI MOTORJI

niso namenjeni za plovne objekte, temveč jih uporabljamo za pogon generatorjev v električnih centralah, črpalke v črpalnih postajah itd. Obsegajo več familij, vendar z uvajanjem teh motorjev nismo še pričeli. Treba pa se bo čimprej lotiti tudi tega dela, saj se z izvozom črpalke odpirajo lepi izgledi tudi za te motorje.

Inž. Darinko Kolbl

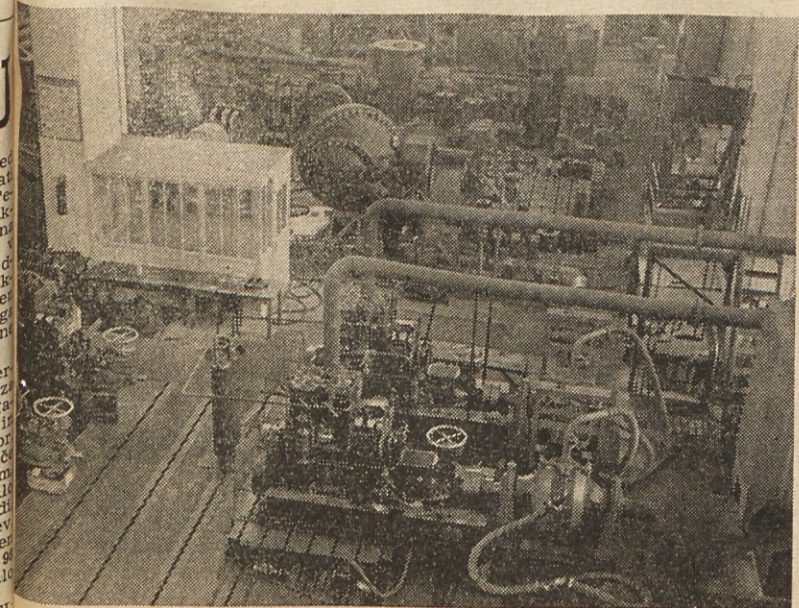
OPOZORILO

Dne 20. marca t.l. bo na novem preizkuševališču za Dieslove motorje slovesno preizkusno obratovanje prvega Dieslovega motorja Litostroj — B & W Alpha 498 R ob asistenci povabljenih gostov iz Jugoslavije in tujine.

PLEMENITA JEKLA



PLEMENITA JEKLA



Dieslov motor Alpha 342 F na preizkuševališču

Kaj je s povprečnimi in skupinskimi normami

Pri razgovorih z delavci iz livarne smo slišali precej pripomb na račun ukinitve povprečnih presegov norm. Nekateri delavci so izrazili bojazen, da bodo v zvezi s tem ukinjene tudi skupinske norme v livarni. O tem so dobili naslednji rezultat:

Stimulacija s povprečnim presegom norme bi morda odpadla že v letu 1960 z uvedbo novega sistema nagrajevanja, ki je redvideval ukinitev vseh dosedanjih več ali manj neobjektivnih oblik stimulacije, razen nagrajevanja po učinku (norm, individualnih ali skupinskih) ter po času.

Nekateri EE kot n. pr. oskrbovalni obrati so stimulacijo s povprečnim presegom norm takoj, t. j. že v avgustu lani ukinili, razen pri žerjavovodjih, ki so bili razporejeni po raznih EE in stimulirani z odstotkom povprečnega presega norm obrata, kjer so delali. Druge EE so način stimuliranja s povprečnim presegom norme še obdržale, kar pa je privedlo do velikega negotovanja med delavci EEOO, ki jim je bila stimulacija ukinjena.

Zaradi mnogih nepravilnosti v razlikah v stimulaciji, ki je znašala od 300 do 9000 din mesečno,

in ker ni bilo v skladu z osnovnimi principi novega sistema nagrajevanja, je UO končno sprejel sklep, da se stimulacija s povprečnim presegom norme v januarju 1961 ukinje v vseh EE ter se vsem, ki so neupravičeno prejeli povprečni normski preseg, le-ta odvzame, ker izčrpa plačilni sklad enote oziroma jemlje zaslužek iz žepa drugim delavcem, nagrajenim po učinku ali času. Sindikat je dal sporočilo, da morajo vsa prizadeta delovna mesta, kjer je bila stimulacija ukinjena, proučiti komisije za nagrajevanje DSEE skupno s kadrovskim sektorjem, ter čimveč teh delovnih mest, v katerih je mogoče sestaviti objektivno merilo, vključiti v nagrajevanje po učinku ali pa dati

ustrezne predloge komisije za nagrajevanje pri UO, kolikor je šlo za upravičene primere neobjektivnih ocenitev delovnih mest.

Navedli bi še določila, iz katerih je razvidno, da so nekateri delavci, stimulirani s povprečnim presegom norme, dobili tudi do 50% več ali so nesli vsak mesec domov pol plače več, kar znaša na leto tudi do 6 plač na račun povprečnega presega.

Delavec 5. osebne kategorije z mesečnim zaslužkom 18.800 din je bil stimuliran v 6. kategoriji dela s povprečnim presegom in je zaslužil 27.500 dinarjev ali 8700 din več. S tem je prekosil VK delavca v 9. kategoriji, ki je zaslužil pri

100% izpolnitvi norme 25.200 dinarjev. Težavnostni dodatek ni upoštevan.

Nekateri delavci pa so prejeli na račun stimulacije s povprečnim presegom samo 300–500 dinarjev mesečno. Iz tega je razvidno, da so bila skrajno nepravilna razmerja že v stimulaciji s povprečnim presegom sami.

V zvezi z ukinitvijo povprečnega presega norm je bilo slišati pripombe delavcev iz m. o., da se bodo ukinile skupinske norme, kar pa ni res. Te norme pregledujejo, da ne bi bili po njih nagrajeni delavci, ki so bili do sedaj nagrajeni po skupnem učinku, ampak bodo nagrajeni po učinku svoje skupine, v kateri delajo.

Delo metalurških obratov v lanskem letu

Metalurški obrati so proizvodni plan za leto 1961 po količini izpolnili v povprečju 109,52%: modelna mizarna 141,2%, livarna bron 125,9%, livarna sive litine 105,7% in livarna jeklene litine 111,15%. Plan proizvodnje sintetičnega gredja pa je bil presežen za 10,55%.

Procentualna izvršitev proizvodnega plana pa ne daje vedno realne po-

dobe o uspehu. Točnejše podatke o napredku proizvodnje metalurških obratov dobimo, če jih primerjamo z rezultati iz leta 1959. Kljub temu, da je modelna mizarna presegla svoje planske naloge v preteklem letu za 41,2%, znaša vendar izvršitev v primerjavi z letom 1959 komaj 94,5%. Iz tega sledi, da je bil plan za leto 1960 postavljen nizko.

Livarna bron je v primerjavi z letom 1959 povečala proizvodnjo za 37%, kar je brez dvoma uspeh, če upoštevamo še to, da se je izmeček zmanjšal od 15,8% na 10,62%.

Livarna sive litine je povečala proizvodnjo za 11,5% in livarna jeklene litine za 10%. Tudi v tej livarni se je izmeček zmanjšal od 7,3% na 5,01%, dočim se je v livarni jeklene litine povečal od 7,1% na 8,44%. Vzrok večjega izmečka v tem obratu je zaradi komplicirane proizvodnje specialne jeklene litine za vodne in parne turbine, ki smo jo v tem letu pričeli osvajati, pri čemer pa je bilo več težjih ulitkov izvršenih.

Primerjava produktivnosti dela (skupno število norma ur in režijskih ur na eno tono izdelka) v primerjavi z letom 1959 je za metalurške obrate na prvi pogled neugodna.

V livarni bron smo za 1 tono izdelkov porabili 15%, v livarni sive 4,6%, v livarni jeklene litine pa 35% več ur. Hkrati pa lahko ugotovljamo, da je povprečni preseg norm višji kot leta 1959. Delno lahko to utemeljimo z večjo komplicirano izdelkov, v glavnem pa je manjša produktivnost predvsem v livarni jeklene litine posledica dotoka novih delavcev, ki še niso bili zaposleni v industriji in so se na novem delovnem mestu dolgo časa priučevali, pa tudi pozneje je bila njihova produktivnost mnogo manjša kot produktivnost starejših delavcev, ki so bili premeščeni v druge proizvodne enote ali pa so zapustili podjetje. Delno je razlog za manjšo storilnost tudi v iztrošenosti orodja in pogosti remontu strojev in naprav.

Velika hiba v našem poslovanju je tudi zakasnevanje rokov, ki je najbolj izrazito v livarni jeklene litine. Glavni vzroki za to so: 1. Mnogo naročil oz. prezasedenost obratov, 2. izmečki, ki jih prepozno ugotavljamo in jih ne moremo več v roku nadomestiti, 3. razne napake na ulitkih, ki jih je treba z dodatnimi operacijami, katere niso predvidene, popravljati.

Zaradi večje proizvodnje so tudi režijski stroški za približno 16% več-

ji, kot so bili planirani. Če pa upoštevamo korekcijski faktor (povečanje gotove in nedovršene proizvodnje), lahko ugotovimo, da so metalurški obrati v lanskem letu znižali planirane stroške proizvodnje za 1,65%.

Letos ne bo volitev v DS

Dosedanje delo delavskih svetov je pokazalo, da je prekratka enoletna mandatna doba delavskih svetov. Že na Kongresu delavskih svetov v Beogradu so poudarili, naj se zaradi izpolnjevanja delovnih metod in odgovornosti pri delu organov delavskega samoupravljanja podaljša mandat delavskih svetov na dve leti, tako da se izvoli polovica članov vsako leto, mandat upravnih odborov pa naj ostane še vnaprej eno leto. Na ta način se bo zagotovila potrebna povezanost ni učinkovitost delavskih svetov.

Dvoletna mandatna doba bo organom delavskega samoupravljanja omogočila temeljitejšo poznavanje vseh problemov, ki jih ima podjetje, hkrati pa bi člani delavskih svetov dosledneje spremljali izpolnjevanje planskih nalog podjetja in vplivali na njegov razvoj. Posebno velja to sedaj z decentralizacijo delavskega samoupravljanja, z izvolitvijo obratnih delavskih svetov in uvajanjem proizvodnih enot.

Vse to je narekovalo organom ljudske oblasti, da je bil že dva-

Oj ta vojaški boben ...

Iz Zagreba je svojemu predpostavljenu pisal vojak Jože Tomšič, čigar pismo objavljamo v izvirku:

Oprostite mi, ker vam nisem dosedaj še nič pisal. Toliko se moram učiti, da imam prav malo časa za pisanje. Kljub temu pa sem doslej pisal že trem v tovarni, pa mi nihče ne odgovoril. Med njimi je tudi lanser Dieslovih motorjev. Prosim vas, če ga malo povprašate, ali ni mogoče že pozabil na Jožeta. Pred odhodom so mi rekli, naj pišem uredništvu našega časopisa, da mi ga bodo poslali. Meni pa ga ne pošiljajo kljub temu, da sem poslal naslov. Zdi se mi, kakor da je vse zakleto proti meni, ne dobim že tri mesece in pol nobenega glasu iz tovarne. Zanima me, kako bo sedaj z novim sistemom nagrajevanja, pa ne morem od nikoder nič zvedeti. Vsem mojim sošolcem pošiljajo njihove tovarne časopise, za novo leto so jim poslali tudi čestitke, meni pa nič, kakor da nisem več član našega kolektiva. Za par dni bom marca prišel v Ljubljano, pa vem, da me ne bodo pustili v tovarni. Očlovek pride do vratarja z nekim prijetnim občutkom, da bo spet videl in preživel nekaj trenutkov med svojimi sodelavci, toda le-ta te surovo napoti tja, od koder si prišel. To vam pripovedujem, ker vem, kako se je drugim zgodilo, in vem, da isto čaka mene. Na tak način si tovarna ne bo dobila simpatij svojih delavcev. Ko odhajaš, te vsi prigravljajo, da pridi nazaj; ko se pa res vrneš, četudi samo na obisk, te kar na lepem zatajajo.

Pozdravite vse moje nekdanje mojstre in delavce z enajstega polja!

AVTOMOBILISTI!

Če se Vam pokvari avtomobil, Vam ga hitro, solidno in po pavšalni ceni popravi skupina avtomobilistov. Vse podrobnosti dobite na tel. 323

MALI OGLASI

ODDAM SONČNO SAMSKO SOBICO s pogledom na Rožnik. Interesenti naj se javijo prvo soboto meseca aprila na telefon 522.

KUHINSKO POHISTVO poceni prodam. Ogled vsak dan. Ptujka 23, MIHOVEC

Seminar za člane delavskega sveta

V času od 30. I. do 3. III. 1961 je bil za člane našega delavskega sveta seminar s temle predavanji:

1. Organizacija podjetja; urejanje proizvodnega procesa in pot dokumentacije, 2. delavsko samoupravljanje, 3. razvijanje politike nagrajevanja, 4. ekonomski odnosi med proizvodnimi in proračunskimi enotami, 5. kadrovski sektor — služba urejanja osebnih problemov proizvajalcev, 6. odnosi med ljudmi v proizvodnji, 7. trg in naš program, 8. delitev dohodka v luči novih instrumentov.

Seminar je bil zelo dobro pripravljen. To velja prav tako za izbiro predavateljev kakor za izbiro predavateljev. Se več: tudi o predavateljih (na čelu z vsemi tremi direktorji: glavnim, tehničnim in komercialnim) lahko rečemo, da so se zelo skrbno pripravili na svoja predavanja. Predavatelji še posebej zaslužijo pohvalo, ker so vse probleme obravnavali v neposredni povezavi z našo tovarno, njeno preteklostjo, sedanjostjo in prihodnostjo. Prav zaradi tega bi ta predavanja zaslužila, da jih približamo vsemu kolektivu, saj so predavatelji s tolikšno prizadetostjo in vnueno govorili o nalogah kolektiva in perspektivah podjetja, da bi lahko vsak črpal iz njih neposreden nauk zase in za svoj odnos do tovarne.

A če lahko seminar po vsem gornjem pohvalimo, ne moremo, žal, pohvaliti tudi udeležbe članov delavskega sveta. Vtem, ko je prvi dan seminarja še nakazoval popoln uspeh tudi v tem pogledu, je število udeležencev od predavanja do predavanja upadalo. Morda je res, da tega ne smemo površno pripisovati samo brezbrčnosti ali malomarnosti posameznikov; verjetno so za to tudi objektivni vzroki, saj je večina članov osrednjega organa samoupravljanja v podjetju močno zaposlena na raznih področjih dela in udeleževanja. Vendar menimo, da bi morala skrbno obdelana tematika vzbuditi

več zanimanja. Morda bi bili z vnaprejšnjimi razmisli izveleki glavnih misli iz predavanj za zanimanje vzbudili. Vsekakor pa bi kazalo upoštevati željo nekaterih stalnih obiskovalcev seminarja, da bi glavne misli iz referatov vsaj po seminarju razmnožili v posebni brošuri ali jih kako drugače približali vsemu kolektivu. Se bolj prav pa imajo tisti, ki menijo, da bi morali probleme naše tovarne tako neposredno, živo in konkretno kakor na seminarju prikazovati tudi v našem časopisu, saj je bilo v vsakem predavanju nešteto misli, kritičnih opomb in pobud, katerih vsaka bi zaslužila posebno obdelavo prav v tem našem glasilu.



ROMAN ALBREHT
O NOVI DELITVI DOHODKA

Po predhodnem posvetovanju s političnimi in družbenimi organi in strokovnim kolegiem je dne 27. februarja v mali knjižnici predaval predsednik gospodarske komisije pri Republiškem svetu sindikatov, o novi delitvi dohodka. Razen tega je govoril tudi o politiki cen in plač.

Zanimiva Vas

PRIŠLI

Anton Jerič, Jože Kašček, Mate Martinovič, Marija Hren, Karel Trplan, Emilijan Rosenstein, Jože Bobnar, Karmen Černilogar, Martin Tegelj, Vekoslav Korpar, Hilda Gregorič, Franc Kotnik, Anton Lovše, Janez Virag, Viktor Hren, Mitko Čevgini, Marija Božič, Roman Mukič, Matevž Stankovič, Franc Korelec, Jožef Čeh, Mirko Miketič, Janez Vrečar, Andrija Hrs, Franc Valte, Janez Junc, Karel Kopušar, Sime Zubčić, Ivan Verbančič, Martin Pestator, Ignac Grudnik, Jože Gnidovec, Jože Sadar, Bogdan Ugovšek, Milan Malovrk, Alojz Taler, Alojz Blatnik, Janez Zupančič, Dragutin Radminič, Julij Vidmar, Valentin Kolenc, Anton Bizjak, Josip Mlinar, Dušan Putnikovič, Ivan Smole, Alojz Markovič, Peter Kavčič.

ODŠLI

Jože Gričar, Alojz Smolič, Marija Hanc, Antonija Videc, Alojz Fridel, Franciška Planka, Franc Verbič, Egon Strukej, Franc Borštnar, Alojz Spegu, Djordje Korponal, Ana Verbič, Karmen Černilogar, Stanislav Duh, Franc Šoljar, Jože Stremc, Anton Nahtigal.

ROJSTVA

Dne 27. 12. je rodila Dušana Peršič — dečka; 13. I. Franciška Zavašnik — deklico; 2. II. Elizabeta Kocjančič — deklico; Marija Omahen — deklico.

Vsem srečnim mamicam ob veselem dogodku iskreno čestitamo.

POROKE

V soboto, dne 10. januarja, se je poročil član uredniškega odbora našega časopisa tov. Franc Ratej. Čestitamo!

Dne 21. I. se je poročil Alojz Horvat iz jeklovilvarne, 28. I. pa Martin Cimerman iz obdelovalnice.

Obema želimo na novi življenjski poti mnogo sreče.

UMRLI

Dne 23. decembra 1960 je tragično preminil Anton NAHTIGAL, čistilec v livarni jeklene litine. Rojen je bil 14. decembra 1931 v Dešči vasi pri Žužemberku, v Litostroju pa je bil zaposlen od 10. maja 1960.

Vsem svojem iskreno sožalje!

ZAHVALA PETRA HARIŠA

Ob svojem odhodu iz podjetja zaradi upokojitve so mi tako posamezniki kot razne organizacije iskale toliko pozornosti, da res ne vem, komu bi se najprej in priskrbeje zahvalil.

Posebej se zahvaljujem upravnemu odboru, delavskemu svetu, tovarniškemu komiteju ZK, UO sindikalne podružnice, OPO ZK pločevinarne in nadvse še sindikalnemu odboru in vsem članom kolektiva pločevinarne za nese-

bično obdaritev in poslovljni večer.

Objubljam, da bom še vnaprej spremljal vaše uspehe. S tovariško hvalčestvostjo in željo, da bi imeli čimveč uspehov, Vas vse pozdravlja

Peter Hariš

Ob odhodu iz podjetja želi uredništvo lista sodelavcu tov. Petru Harišu še mnogo srečnih in zdravih let in ga prosi, da bi zdaj, ko ga ne bo več obremenjevalo redno delo, še aktivneje sodeloval pri našem časopisu.

UREDNIŠTVO

ZAHVALA

Sindikalni podružnici Litostroja — metalurški obrati — se iskreno zahvaljujem za podporo, ki mi jo je podarila kot pomoč v težki in dolgotrajni bolezni. Prav tako se zahvaljujem tudi vsemu kolektivu sive livarne za razumevanje in tovarištvo, ki mi jo je izkazal.

Ljubež Kretič

Z ABRAHAMOM SE JE SREČAL

Dne 23. marca se je srečal z Abrahamom v.d. upravnika obratne ambulante dentist Gabrijel Lukič. Čestita kolektiv ambulante.

OJ TA VOJAŠKI BOBEN ...

Franc Vidrih, ki je bil na daljšem potovanju po morju, se nam je ob povratku v matično vojaško luko zahvalil za prejemanje časopisa.

Pripombe k proizvodnemu planu metalurških obratov za I. četrtletje 1961

V modelni mizarni je treba v četrtletju izvršiti 33 tisoč norma. Z naročili je do danes pokritih približno 20 tisoč norma ur. Nujno treba dostaviti dokumentacijo še ostalih 13 tisoč norma ur, da bi lahko proizvodnja nemoteno odvijala in bi plan, ki je v primerjavi z lanskim letom povečan za 44,5%, izpolnil.

Plan livarne bron je za okoli 34% višji, kot je bila realizacija v I. četrtletju lanskega leta. Kljub temu je realizacija možna, ker imamo že naročila razpisana in je proizvodnja mogoče dobro pripravljena.

Livarna sive litine mora v tem četrtletju izdelati 218 ton več kot naredila lani v istem obdobju. Opozoriti je treba na neizkoriščane zmogljivosti pri strojnem formiranju, ker so bile prav tako upoštevane planu za leto 1961. Zmogljivosti formarskih strojev znašajo ca. 50 ton na mesec. Ozko grlo v livarni sive litine je tudi sušilna peč, ki nas moti no ovira pri izdelavi težkih ulitkov v suho. Slaba kvaliteta sušenja posledica mnogih livarskih napak, ki se izražajo v povečanem izmečku. Nujno bo treba v najkrajšem času izvršiti generalni remont te peči, ostalo bomo lahko realizirali plan v letu 1961.

Plan livarne jeklene litine je precej bližje v višini lanskega realizacije. Obrat je polno zaseden do konca meseca junija in obstajajo vsi pogoji, da planske naloge izpolnimo in da tudi presežemo, če nam bo uspelo odpraviti ozko grlo pri žarenju in povečati produktivnost novih delavcev v čistilnici.

Ing. Ivan Stadler

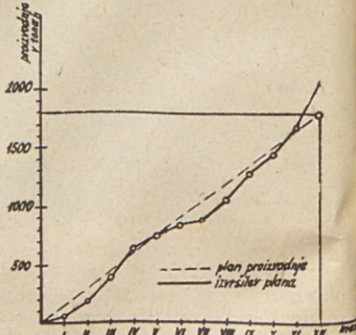
krat podaljšan mandat delavskih svetov.

Zato je predložil Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije Zveznemu izvršnemu svetu, da letos ne bi bilo volitev v delavske svete gospodarskih organizacij, kot to določajo zakoni predpisi. Organi Zveznega izvršnega sveta že pripravljajo osnutek za konca o podaljšanju mandata delavskih svetov, medtem ko bodo letos redne volitve novih upravnih odborov v predpisanem roku do konca meseca aprila.

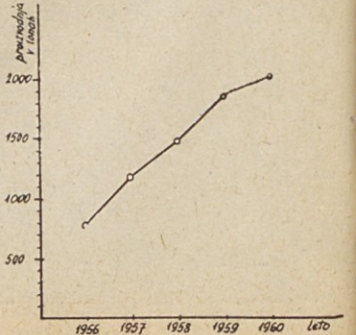
KLJUB TEŽAVAM PRESEŽEN PLAN

Proizvodna enota pločevinarne in kovačnica je imela v prvi polovici leta 1960 z izpolnitvijo svojih nalog precejšnje težave, zato radi česar je moral kolektiv proizvajalcev izvodne enote kasneje povečati svoje napore.

Uspeh povečanih naporov ni izostal in lahko rečemo, da smo dosegli celo boljše rezultate, kot smo jih pričakovali. Tako je pločevinarna namesto planiranih 1800 ton zvarjenec izdelala 2047 ton ali 114%, kovačnica pa na mestu 60 ton odkovkov 123,4 ton ali 206%. Z diagramom prikazujemo potek proizvodnje:



Leto 1960 je za Litostroj leto, odkar smo se začeli resneje ukvarjati z uvajanjem varilne tehnike v svojo proizvodnjo. Rani električni tekalni žerjavi turbine, ki že obratujejo in ki so sestavljeni med drugim tudi mnogih večjih ali manjših zvarjenec, nam to potrjujejo in dokazujejo, da smo na tem področju dosegli prav lepe uspehe. Razvojni proizvodnje nam prikazuje spodnji diagram.



Kljub težavam na poti k uspehom

Brez dvoma kulturno umetniška dejavnost amaterjev v DPD Svobodi v Zg. Šiški v zadnjih letih močno upada. Vzrokov za to je več in zato je prav, da preglejamo stanje in skušamo osvetliti vzroke, ki so nas privedli do tega stanja.

Pred leti je bilo to društvo, posebej s svojo dramsko sekcijo, eno od najboljših v ljubljanskem okraju predvsem zato, ker živi v občini Šiška precej ljubiteljev dramskega dela in dobrih igralcev. Dosegali so izredne uspehe v prvi vrsti zaradi tega, ker je bilo med igralci veliko veselja do igranja, med seboj pa so si bili prijatelji, tovariši. S precejšnjim dotokom mladih ljudi se je stanje proti pričakovanju poslabšalo in privedlo do medsebojnih nesporazumov med igralci, kar je pa še med vodstvom. Ti nesporazumi so razbijali društvo, mlajši izkušeni igralci so odhajali, ostali pa so mladi, ki so brez pravega vodstva kmalu zavozili na kriva pota. Moram pa v isti sapi poudariti, da je zasluga prav

mladih »Svobodašev«, če je danes dvorana »Svobode« vsaj nekaj in če društvo počasi, a vztrajno stopa novim in večjim uspehom naproti. Novi odbor si prizadeva najti nekak kompromis med stari in mladimi člani društva in pri tem že žanje »rve uspehe. Seveda se odbor zaveda, da ti uspehi še zdaleč niso cilj, ki so si ga postavili.

DPD Svoboda ima trenutno naslednje sekcije: dramsko skupino, mladinsko in otroško dramsko skupino, pevski zbor, lutkovno sekcijo, šolo za harmoniko in recitacijsko skupino. Dramske sekcije zelo uspešno vodi priljubljeni Viktor Rozman, dolgoletni gledališki igralec, šola za harmoniko priznani Allin Fakin, ki mu pomaga Stane Göderer, pevski zbor pa je še vedno v rokah pevovodje Bučarja.

Vse te sekcije, razen harmonikarskega zbora, so trenutno v krizi, ker jim primanjkuje igralcev in pevcev. To je zaradi tega, ker je novi odbor postavil trdnjše

temelje za nadaljnje delo in so ti, ki so sodelovali v tem društvu le iz osebnih koristi ali za osebno zadovoljstvo, izstopili iz članstva. Starejši igralci se počasi vračajo v društvo in upamo, da bodo ob izdatni pomoči mladih, a nepokvarjenih umetnikov-amaterjev, društvo zopet postavili na noge. Vsekakor velja prav mladini največja skrb, ker se zavedamo, da so to bodoči temelji društva.

V letošnji sezoni je imela mladinska skupina dve premieri. Obe igrici sta dobro uspeli, za kar gre zahvala predvsem režiserju tov. Rozmanu in učiteljskemu zboru osemletke Zg. Šiška, ki so stalno skrbeli za povezavo med šolo in »Svobodo«. Starejši igralci trenutno študirajo veseloigro »Klobučič«, Oder mladih Litostrojčanov pa je naštudiral komedijo »Kam iz zadreg?« Zelo resen problem je pevski zbor, ker mu zelo primanjkuje predvsem mladih fantov in deklet. Z nekoliko številnejšim zborom bi prav lahko izvedli koncert in razna gostovanja po naši domovini; tako pa morajo skrbeti le za to, da zbor ne razpade. Kljub temu se zelo resno pripravljajo za izvedbo operete »Planinska roža«.

Z veseljem ugotavljamo, da počasi raste zanimanje za kulturno dejavnost prav med člani našega kolektiva in med njihovimi otroci. Naša želja je, da bi čim več Litostrojčanov aktivno sodelovalo v našem društvu, saj bodo morda prav v Svobodi našli svoj drugi dom in kotiček, v katerem se bodo razvedrili. F. R.



Fotoamater in član astronomske sekcije v Ljubljani Karel Drašler, ki je zaposlen v našem podjetju, se je že nekaj dni pred popolnim sončnim mrkom s svojimi kamerami, teleobjektivom in drugimi instrumenti pripravljaj na ta čudoviti naravni fenomen. Dne 15. februarja se je odpravil v Split, kjer je z Marjanskega griča napravil nekaj uspešnih fotografij. Objavljamo njegov posnetek popolnega sončnega mrka, ki je dosegel svoj višek v sončni koroni.

45-urni delovni čas tudi pri nas?

Zakonodajna odbora obeh domov Zvezne ljudske skupščine sta 18. II. zaključila razpravo o osnutkih novih gospodarskih ukrepov.

V zakonodajnem odboru Zveznega zbora so zelo ugodno ocenili to, da bo dana delavskim svetom podjetij možnost, po kateri naj bi uvedli 45-urni teden: delovni čas namesto dosedanjega 48-urnega. To pomeni, da so pri nas prvič možnosti za

skrajšanje osemurnega delovnega časa.

Pozornost poslancev je bila posvečena tudi odredbam o nadurnem in nočnem delu. S temi odredbami je predvideno, da se za vsako uro nočnega dela poveča osebni dohodek delavca za 12,5%. Za nadurno delo bi se dohodek povečal za 50%.

OD 15. MARCA DO 15. APRILA 1961

- 15., 16. 3.: francoski barvni film TABAREN
- 17., 18. in 19. III.: ameriški barvni film BENNY GOODMAN
- 20. in 21. III.: jugoslovanski film VETER JE PONEHAL OB ZORI
- 22. in 23. III.: nemški barvni film MOJA LEPA MAMA
- 24., 25. in 26. III.: ameriški barvni CS film ZELJA ZA MOSKIM
- 27. in 28. III.: francoski film VELIKA ILUZIJA
- 29. in 30. III.: angleški barvni film MED LOVCI NA LJUDSKE GLAVE
- 31., 1. in 2. IV.: italijanski barvni VS film BENETKE, MESECINA IN TI
- 3. in 4. IV.: ameriški barvni film POVABILO NA PLES
- 5. in 6. IV.: jugoslovanski film VOJNA
- 7., 8. in 9. IV.: ameriški CS film MLADI LEVI
- 10. in 11. IV.: jugoslovanski film TE NOČI
- 12. in 13. IV.: francoski CS film LJUBAVNIKI
- 14., 15. in 16. IV.: ameriški barvni CS film GOLA MAJA

MATINEJE

- 19. III.: italijanski barvni film TEO-DORA
- 26. III. ameriški barvni film SVET TISINE
- 2. IV. domači film PLES ČAROVNIC
- 9. IV.: ameriški barvni film LOV NA PUME
- 16. IV.: barvna risanka RACMAN JAKA

IZ OSNOVNE ORGANIZACIJE ZKS NA IŠ LITOSTROJ

Predvsem študij

Sekretariat osnovne organizacije ZK na IŠ Litostroj je sprejel načrt dela za aktiv mladih komunistov. Osnovna organizacija pa je na svojem sestanku določila predavatelje, ki bodo vodili študij.

Aktiv sestavlja 15 mladih komunistov, ki so v kratkem obdobju od letne konference dosegli že lepe uspehe. Na sestanku so predelali naslednje teme: Lik komunista, Delo komunista v domu in njegova vloga pri aktiviranju dela mladinske organizacije, Domska skupnost in SSD, Kritika in samokritika. Obravnava takih tem že kaže rezultate, treba

bo pa še poostri partijsko disciplino in odgovornost do organizacije pri posameznikih. Aktiv je začel v januarju z rednim študijem Statuta in Programa ZKJ. Študij je organiziran tako, da ga lahko obiščejo tudi drugi mladinci. Aktiv je dal pobudo tudi za akcijo »Pomoč alžirski mladini« in ustanovil za to posebno komisijo, ki sodeluje z mladinsko organizacijo na šoli.

VLADIMIR PODGORŠEK

DOBILI SMO NOV ZOBNI RENTGENSKI APARAT

Naša zobna ambulanta je konec januarja dobila nov rentgenski aparat za slikanje zob, uporablja pa so ga pričeli prvega februarja. Aparatura je stala 416 tisoč dinarjev. Izdelali so jo v RR Niš. Novi rentgen je pomembna pridobitev za našo ambulanto, saj so morali pacienti hoditi na slikanje zob v mesto in izgubljati s tem dragoceni čas.

VSILILČARJI PRODANI

Iz zanesljivih virov smo zvedeli, da smo prodali vse vilicarje, ki stoje pred glavnim vhodom v tovarno. Prevzemalci iz različnih domačih in inozemskih tvejk jih bodo prevzeli prvi dan po zadnjem marcu. Vsekakor lep uspeh.

Imate dobre pogoje za učenje

Številnim čestitkam ob 90-letnici pisatelja Franca Saleškega Finžgarja so se pridružili tudi učenci naše industrijske šole. Tričlanska delegacija učencev in šolskega kolektiva je obiskala književnika na njegovem domu, v Trnovem.

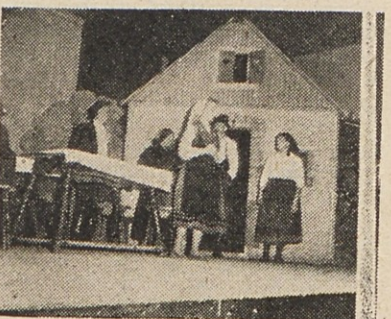
Pričakovali smo, da nas bo sprejel bolehen starček, toda za pisalno mizo v delovni sobi smo pozdravili vedrega, za svoja leta krepkega moža. V pisni voščilnici — pisatelj žal ne sliši — smo

mu sporočili, da mu čestitamo kot dobremu znanцу, čeravno smo se prvič videli. Spoznali smo ga v knjižnih delih, s katerimi nas učil in vzgajal. Izročili smo mu tudi šopek pomladanskega cvetja, majhen primež kot okrasni predmet za obtežitev in album s podobami iz našega življenja.

Pisateljja so voščila in darila mladih kovinarjev zelo razveselila. Zvedavo si je ogledoval primež, ga sukal v rokah in šegavo vprašal: »Ali lahko s to rečjo šilim svinčnike?« Pridružil se je našemu smehu in razgovor je hitro stekel. Najbolj so ga pritegnile slike v albumu. Vsako si je ogledoval dalj časa, prebiral pojasnila in še in še vpraševal. »Kako lepa šola je to, kake dobre pogoje za učenje imate danes!« je pripomnil, ko je videl lepo šolsko poslopje in notranje prostore. Podrobno smo mu morali razložiti tudi značilnosti dela pri posameznih strokah.

Ob koncu se je pisatelj pri srčno zahvalil za voščila in darila in nas prosil, da prenesemo njegovo zahvalo vsem učencem na šoli.

H. P.



mladih zelo izboljšalo. Upamo, da bo oder sedaj, ko je kot samostojna sekcija vključen v DPD »Svobodo« Zg. Šiška, v prihodnje žel še večje uspehe. Vse odgovorne forume v podjetju pa je treba ponovno opozoriti, da bodo v prihodnje nudili več pozornosti in skrbni delu naših igralcev. Ta premiera je ponovno dokazala, da je v naših vrstah še mnogo ljudi, ki bi ob nekoliko

OBČINSKI UMETNIKI BODO NASTOPALI

Občinski sindikalni svet organizira v mesecu marcu tekmovanje sindikalnih kulturno-umetniških skupin naše občine. Tudi naš sindikat je prijavil svojo skupino. Tekmovali bodo: godba na pihala, zabavni kvintet, recitatorji, avtorji lastnih pesmi, pevci ob spremljavi kitare in »Oder mladih — Litostroj«. Za najboljše posameznike so pripravljena praktična darila, za najboljše skupine pa denarne nagrade. Pozivamo vse tiste, ki žele v tem tekmovanju sodelovati, da prijavijo svoje sodelovanje v sindikatu (tel. 404) ali pri tov. Rateju (tel. 231). F. R.

»KAM IZ ZADREG« - ponovno na oder

V soboto, dne 25. februarja, je uprizoril »Oder mladih-Litostroj« premiero komedije v treh dejanjih »Kam iz zadreg«. Predstava je bila namenjena članom našega kolektiva, navzoči pa so bili tudi nekateri najvišji predstavniki družbeno-političnih in samoupravnih organov iz našega podjetja. Mirno lahko trdimo, da je predstava lepo uspela, posebno še, če upoštevamo okoliščine, v katerih se je Oder pripravljaj. Naši amaterji so pod vodstvom neizkušene, a vztrajnega in požrtvovalnega režiserja, tov. Jožeta Marinkiča, pripravili za gledalce prijetno presenečenje. Vsekakor najboljše je odigral svojo vlogo kmeta Domineta Andrej Grom, pa tudi Rudi Čamerlik bi v vlogi kmeta Lipeta težko dobil primerne zamenjavo. Oba imata na odrskih deskah še lepo bodočnost. Tudi ostali igralci so svoje vloge solidno interpretirali. Z nekoliko večjo pazljivostjo pri izgovarjanju pa bi Francelj, Šimelj, Krišpin, Fani in Tončka lahko pripravili gledalce še večkrat v smeh. Seveda ne smemo mimo dejstva, da je večina teh igralcev brez vsakih izkušenj na odrskih deskah in jim takšnih spodrsiljev ne smemo šteti v zlo. Slabo je vplival na igralce dolgotrajni študij (6 mesecev). Sestajali so se lahko le na vsakih 14 dni (delo v izmenah). Scena je bila po zamisli tov. Marinkiča in igralcev samih zelo dobro postavljena. Šminkanje je prevzel režiser »Svobode« tov. Viktor Rozman. Tov. Rozman je pred uprizoritvijo v zadnjih 14 dneh priskočil na pomoč tov. Marinkiču z nasveti. Menimo pa, da bi morali nekoga poslati na režiserski tečaj v Koper, saj bi se tako delo odra

PROSLAVA DNEVA ŽENA

Dne 7. marca je bila v veliki kinodvorani Litostroja proslava v počastitev Dneva žena. Vodil in organiziral jo je učiteljski zbor osemletke Hinko Smrekar, v sodelovanju z litostrojskim aktivom žena. Program z naslovom »Pokaži kaj znaš« so izvajali učenci šole H. S.

PROŠTI DAN ZA ŽENE

V počastitev Dneva žena je pravni odbor našega podjetja podelil, da imajo vse žene, zaposlene v Litostroju, v mesecu marcu po en dan plačanega dopusta. Poročilo o izvedbi tega prostega dne mora biti urejeno tako, da pri tem ne bo trpelo redno delo.

DARILA ZA BOLNE ŽENE

Naš aktiv žena je ob Dnevu žena obdaril 6 bolnih in socialno slabih žensk Litostroja. Obdaritev so izvedle s pomočjo prostovoljnih prispevkov. V ta namen so zbrale in razdelile 30.000 dinarjev.

PREDAVANJE O VLOGI MLADIH KOMUNISTOV

Dne 20. februarja je bilo v pločevinarni predavanje »O vlogi mladih komunistov«, ki se ga je udeležilo 21 mladincev. Predaval je sekretar ZK pločevinarne Stojan Stojanovič.

UVAJAMO LASTNO KOLPORTAŽO

Ker so bili poštarji, ki raznašajo na litostrojskem terenu z raznašanjem našega časopisa prebremenjeni in so ga včasih dostavljali na dom tudi štirinajst dni po izidu, smo se odločili, da bomo uvedli lastno kolportažo. Odslej bomo z lastnimi kolportirji raznašali »Litostroj« po naslednjih ulicah: Djakovičeva, Koprivarska, Obirska, Vodnikova, Našlje, ulica Martina Krpana, Ljubljanska, Aleševčeva, Drobošnja, Kova in Scopolijeva ulica. Po vseh ostalih ulicah bodo raznašali časopis poštarji, tako kot doslej.

»LITOSTROJ« PRED POŠTO

Opozarjamo naše bralce, da lahko dobe časopis »Litostroj« pri kolporterju pred Pošto, ki prodaja časopise ob poslopu Narodne banke. Razen tega prejemata nekaj izvodov našega časopisa tudi trafikantki na koncu Djakovičeve ceste in v tovarni.

NAŠ DOPUST

Letos bomo lahko preživeli naš dopust v Fiesli, Moščenški Dragi, v Krilu pri Splitu in verjetno na Omislu ali v Malinski. Prijave za letovanje bomo razdelili sredi aprila. Cene penziona bodo od 350 do 500 dinarjev.

Druga stran medalje

Sportniki smo z neprikritim zadovoljstvom brali v predzadnji številki časopisa »Litostroj« odgovore na tri vprašanja, ki jih je Uredništvo postavilo vodilnim uslužbencem in članom delavskega samoupravljanja.

Za nadvse lepo mnenje o litostroj-skem sportu se anketiranim lepo zahvaljujemo.

Iz ankete je razvidno, da imamo glede športa pravzaprav vsi enako mnenje, kar omogoča aktivnejše sodelovanje med športnim društvom in organizacijami v tovarni in na tere-

nu, kot tudi nekaterimi oddelki v Litostroju.

Sodelovanje med ŠDL in HTV službo bi brez dvoma koristilo obema, saj bi se na ta način število nesreč precej zmanjšalo. Sirjenje športne rekreacije med delavci pomeni za znanstvenike in druge strokovnjake, ki delajo na področju HTV, glavni preventivni ukrep za zmanjšanje nesreč. Na žalost na nedavni razstavi HTV o tej novi smeri ni bilo opaziti ničesar, kar dokazuje, da bo treba tu ledino še zaorati.

Isto velja za mladinsko organizacijo, za društvo prijateljev mladine, sindikat, stanovanjsko skupnost in druge.

PK ŠDL

ŠAH

Občinsko moštveno tekmovanje v šahu, ki ga je priredil občinski sindikalni svet obč. Šiška, je končano do finalnega tekmovanja. Za tekmovanje se je prijavilo 16 ekip. Vse tri naše prijavljene ekipe: Metalurg, Strojnar in Enotnost so se kvalificirale v finale. Igrali so na šestih deskah.

V teku je turnir okrajne šahovske zveze sindikalnih podružnic. Na njem sodelujeta tudi dve ekipi iz naše tovarne.

Naša prva ekipa se bori v grupi najmočnejših in je v prvih petih kolih dosegla zelo lepe rezultate. Skupaj je nabrala 21 in pol točke in vodi s tremi točkami prednosti. Ekipa je premagala vse svoje nasprotnike z naslednjimi rezultati:

Litostroj : Železničar	4,5 : 1,5
Elektroprojekt : Litostroj	1,5 : 4,5
Litostroj : OSS Št. Vid	4 : 2
DSNZ : Litostroj	2,5 : 3,5
Litostroj : DOZ	5 : 1

Za prvo ekipo nastopajo naši naslednji tovariši: Vošpernik, Ivanič, Jože Kačič, Alojz Kačič, Udovič, Tomažin in Zemljarič. Ekipi želimo v preostalih dveh kolih veliko uspeha in s tiho nado računamo na prvo mesto.

Naša druga ekipa se bori v drugi ekipi in jo je v prvih petih kolih spremljala spremenljiva sreča. Njeni rezultati so:

Litostroj II : Karel Jeraj	2 : 4
Narod. banka : Litostroj	2,5 : 3,5
Litostroj : Rog	4,5 : 1,5
Zav. za soc. zav. : Litostroj	2,5 : 3,5
Litostroj : ObLO Ljub.	2 : 4

Ta skupina si je priborila skupno 15 in pol točke. V njej nastopajo: Rihteršič, Škrlin, Bučar, Verč, Uroša in Bogunovič. V preostalih štirih kolih želimo ekipi več uspeha.

Anton Suwa

Tabornik Plamen nam je pisal

V januarju je bil v domu ind. šole Litostroj občni zbor taborniške čete »Zlatorog«, ki je v preteklem letu organizirala izlet na Katarino, Slavkov dom, na Šmarno goro in Jeterbenk. Prvi taborniški izpit je opravilo 8 tabornikov, pozneje pa še 12 na novo sprejetih članov. V načrt za nadaljnje delo so vnesli: priprave za drugi taborniški izpit, popravilo starih šotorov in dopolnitev inventarja, izlet v okolico Celja ob 1. maju, izlet na Kravec ter tabornjenje v Obsotelju. Na občnem

zboru so predlagali, da bi se četa kolektivno včlanila v Planinsko društvo Litostroj.

Da bi omogočili vsem članom nabavo osebne taborniške opreme in udeležbo na izletih, so sklenili prirediti z akcijo zbiranja papirja in drugega odpadnega materiala ter si poiskali priložnostno delo, da bi tako prišli do potrebnih finančnih sredstev. Zato prosijo vse Litostrojčane in prebivalce našega terena, da jih po potrebi kličejo domov. Taborniki bodo sekali in nosili drva v klet, čistili avtomobile, pomagali pri selitvah in podobno.

Vaše želje sporočite na telefon 33-511 interno 416.

Tabornik Plamen

UPANJE NA POVRATNO SREČANJE

Pred nedavnim so šahisti IŠ Litostroj gostovali v Vevčah in se pomerili z ekipo tamkajšnje industrijske papirniške šole.

Naši fantje so se zelo trudili, vendar so kljub temu izgubili srečanje z rezultatom 3,5:4,5. Igrali so v nekoliko neurejeni postavi, saj je Bučar kot najboljši igral na četrti deski. Na prvi deski je zmagal Kljun proti zelo dobremu Stepanoviču, za kar zasluži še prav posebno pohvalo. Pa tudi Bučar je na četrti deski odločil partijo v svojo korist. Remizirali so naslednji igralci, Momčilovič, Klemenčič, Pirkar, neuspešni pa so bili Sever, Nose in Kropivšek.

Upamo, da se bomo zmagovalcem oddolžili v povratnem srečanju!

I. Gobec



Kljuboval je vsem viharjem

Ne glede na klubsko barvo

Sekcija za dviganje uteži ŠD Litostroj je imela svoj prvi nastop v soboto, 25. februarja, na Slovenskem prvenstvu posameznikov, kjer sta naš klub zastopala tovariša Jože Juretič in Tine Zagar. Zal, sta morala oba tekmovalca nastopiti izven konkurence, tako da nista mogla poseči v direktno borbo za najvišji naslov, če-

Na smučeh smo se dobro odrezali

V nedeljo, dne 26. 2., je bilo na Sorški planini tradicionalno občinsko sindikalno prvenstvo občine Šiška in prvenstvo sind. podružnice »Litostroj« v tekih in veleslalomu. V izredno lepem in sončnem vremenu je tekaško progo pripravil stari veteran Milan Dekleva, progo za veleslalom pa Ludvik Sarf. Udeležba je bila številna, saj je bilo prijavljenih 93 tekmovalcev. Tehnični vodja tekmovanja je bil stari smučarski sodelavec Boris Tertnik, kar je med drugim prispevalo, da na tekmovanju ni bilo poškodb.

Tehnični rezultati: Tek: moški 8 km verificirani tekmovalci: 1. Miha Munih 26:16 »TZL«, 2. Janez Peternel 26:30 »Oprema«, 3. Miro Zibert 30:21 »TZL«. Neverificirani tek.: 1. Ludvik Lah 40:30 »LZ«, 2. Franc Zupan 42:01 »Oprema«. Tekmovalci nad 35 let: 1. Milan Dekleva 32:00 »TZL«, 2. Tone Erman 36:02 »TZL«, Zenske 4 km: 1. Mili Berčič 19:25 »Rašica«, 2. Matejka Glavan 19:32 »Rašica«. Prehodni pokal v ekipi Milan Dekleva,

Tone Erman, Ludvik Lah, je osvojil »Litostroj«.

Veleslalom: dolžina proge 1000 m, vrati, višinska razlika 200 m. Verificirani tekmovalci: 1. Jože Nograščič 0:51,9 TIKI. Neverificirani tekmovalci: 1. Jože Verber 1:02,4, 2. Janez Nograščič 1:03,0 KOT Tacen, 3. Rado Belak 1:05,0 Pivovarna »Union«. Tekmovalci nad 35 let: 1. Tone Erman 1:05,9 »TZL«, 2. Miro Vrhovec 1:17,9 »TZL«, 3. Franc Sušteršič 1:19,6 »TZL«. Zenske na isti progi: 1. Mara Samet 1:06,2 KOT Tacen, 2. Marija Oberst 2:23,2 »TZL«, 3. Vera Sturm 3:06,0 Sotla HS.

Prehodni pokal v ekipi Stane Belak, 1:05,4, Tone Erman 1:05,9, ing. Janez Goljar 1:08,3, je osvojil »Litostroj« pred sindikalno podružnico KOT Tacen.

Prvenstvo sind. podružnice Litostroj.

Tek: 1. Miha Munih 26:16, 2. Miro Zibert 30:21, 3. Milan Dekleva 32:00. Veleslalom: 1. Stane Belak 1:05,4, 2. Tone Erman 1:05,9, 3. ing. Janez Goljar 1:08,3.

Vs tekmovalci so po razglasitvi rezultatov prejeli praktična darila, katera je preskrbel Občinski sindikalni svet občine Šiška. Boris Tertnik

ŠOLSKÉ ŠPORTNE NOVICE

Še nekaj besed z občnega zborišča ŠSD. Pred novi upravni odbor Šolskega ŠD, ki mu predseduje Stojan Momčilovič, je občni zbor postavil tele naloge: utrditi deleže po sekcijah, poživiti delo diskovplinskega sodišča in najti načrte za še tesnejše sodelovanje s športnim društvom Litostroj. Na občnem zboru je bilo tudi proglašeno 5 najboljših športnikov ŠSD v pretekli sezoni. To so: Ciril Klemenčič (nogomet, atletika, šah), Janez Nose, Leopold Gobeč (šah), Alfred Svenšek (atletika) in Pa Trpinc (namizni tenis). Popoln prejemajo pokal kot priznanje za svoje uspehe v pretekli sezoni. Pohvaljeni pa so bili: Dejamovljen Bašneč, Patty, Trpinc in Savin Bučar.

Namizni tenis: Namizni teniški teniško prvenstvo šole si je ponovno pridobil Pavel Šlibar. Kot člani so bili turnirji v namiznem tenisu po ligah. Nov član reprezentance je Stanko Mijo.

Šah: Šahisti so imeli dvoboje z Industrijsko šolo Vevče, kjer smo igrali na osmih deskah. V prvem izgubili dvoboj s 4,5:3,5. Dvobojni najstega februarja na so prišli Vevčani k nam na povratni dvoboju. Takrat je bil rezultat 4:4.

V teku so priprave za prvenstvo ŠSD v šahu. »Strokovnjaki« so mnenja, da je favorit Savin Bučar.

Atletika: Klub mrtvi sezoni ni se najmarljivejši atleti že skrbno pripravljajo. Vsako popoldne trenirajo na polju proti Savi, kjer imajo skupaj z atletiči Ljubljanskega stalen prostor — improvizirano stezo.

Vladimir

OZKA GRILA SREDI BELE OPOJNOSTI

Lepo, skoraj spomladansko vreme je privabilo preteklo nedeljo na Sorico skoraj 150 Litostrojčanov. Že v soboto popoldan sta nas odpeljala iz Ljubljane mimo Kranja, Bleda in po Bohinjski dolini dva avtobusa. Zal smo se pripeljali samo do Razgleda, do koder je bila cesta lepo izplužena, od tam naprej pa avtobusa nista mogla zaradi zasnežene ceste. Gozdna uprava izpluži le do tega kraja, vtem ko pušča 2 kilometra, kolikor je še do naše kočice, neočiščeno. Hoja do kočice ni dolga; trajala je samo 20 minut in je bila zelo prijetna, ker je bil sneg trd in noč zelo jasna. Toda kako bi bilo, če bi bil sneg mehak? Zato mislim, da bi odgovorni organi v Litostroju s sodelovanjem Gozdne uprave lahko pozimi organizirali čiščenje ceste prav do kočice.

Po tem nočnem sprehodu smo bili skoraj vsi turisti željni toplega čaja in primerne prostora v zakurjeni sobi. Bili pa smo nekoliko razočarani, ker ni bilo prostora za vse. Tako sem imela dovolj časa, da si nekoliko podrobneje ogledam kočico in ugotovim vsepovsod vzoren red, le da so skoraj vsi prostori premajhni. Čedalje bolj se občutijo težave, ki nastajajo z ozkim grlom v jedilnici, kjer se lahko zadržuje največ 40 oseb. Zato vsi z navdušenjem pozdravljamo zamisel, da bi že spomladi pričeli graditi novo restavracijsko poslopje, kjer naj bi bilo prostora vsaj za 150 ljudi; naša uprava Vikica pa bi tudi dobila primernejšo kuhinjo in shrambo, saj sedaj nekateri netaktni gostje kar sami stikajo po njej. Čeprav že razmišljamo o gradnji nove restavracije, bi bilo treba vsaj do takrat povečati štedilnik v kuhinji, ki je zelo majhen in niti ne najboljši, tako da je kuhanje večjih obrokov hrane zares pravi napor. Vendar bi vse to še bilo, če bi

bila vsaj drva suha in že pripravljena. Tako pa mora tudi to delo opravljati Vikica sama. Mislim, da bi se tudi to lahko uredilo že jeseni in vsaj nekaj nacepljenih drv shranilo v drvarnici.

Pri oskrbovanju kočice in pri odnosih z upravo Vikico in Litostrojčani zaslužijo vse priznanje prebivalci Sorice, saj ji mnogo pomagajo že s tem, ko ji prinesejo »v goro« vse potrebne stvari iz trgovine.

Mnenja sem, da smo se dobro odločili, ko smo pričeli graditi dom na Sorški planini. To dokazuje tudi precejšen obisk Litostrojčanov, ki se bodo še raje zatekali tja gor, ko bodo odpravljena vsa ozka grla.

Mija J.



Čimprej restavracijo na Sorici

Pred nedavnim so imeli litostrojški planinci svoj redni letni občni zbor, na katerem so med drugim ugotovili in naglasili, da je vse ogromno delo slonelo le na nekaj izredno delavnih planincih, ki so uspešno in požrtvovalno sodelovali pri gradnji drugega doma ter žrtvovali zanj precej svojega prostega časa.

S povečanimi zmogljivostmi je postala Sorška planina zelo obiskana planinska postojanka in prijeten kraj za počitek naših delovnih ljudi. Sedaj je na razpolago že 52 postelj in 16 skupnih ležišč ter se število nočnin v letu 1960 v primerjavi z letom 1959 povečalo za štirikrat. Vseh obiskovalcev je bilo lani že 17.000, promet pa se je povečal dvakrat, kljub neustreznemu oskrbniku.

Z dograditvijo drugega doma delo še ni končano. Osnutek za gradnjo restavracije je že napravljen ga bo društvo predložilo v pregled odobritev planincem in podjetju. S svojih prizadevanjih pa pričakuje planinci podporo Planinske zveze Slovenije in podjetja.

Kljub zaposlenosti pri gradnji doma na Sorici so planinci organizirali izleta na Golico in na Kum, alpinistični odsek pa je imel 86 plezalnih vzponov.

Število članov so v lanskem letu povečali na 381.

Za novega predsednika društva bil na občnem zboru soglasno izvoljen tov. Vinko Helcl.

Od Rima do Kalkute 13

Edino, kar je uspešen vzvod, s katerim se ta razvoj lahko pospešuje, je ustanavljanje izobraževalnih tečajev in seznanjanje delavcev z družbo, kulturo, okoljem in tehnologijo. Zadržni način primitivnega življenja delavcev, razven delovnega časa, kakor je to razvitih državah, omogoča ne- medsebojno tovariško iz-obraževanje in poglobljanje zna-

V tem razvoju bo treba prema- gati največjo oviro na poti de- lanske vključitve delavcev v ak- tivno družbeno življenje: ozko- zaprtost njihove kaste. Ta zapr- to je kot jeklen obroč, ki jih obdaja od vseh strani, prestreza njihove težnje in ubija njihove ambicije. Skozi tisočletja ni bilo njegova nobenega izhoda. Kdor je bil težak — kuli, je ostal te- kak, pa četudi se je naučil celo brati in lepo pisati. Delavec ni mogel v višje šole. Tehnik iz vi- šje kaste je lahko poslal otroke v- višje tehniške šole, ker je bila ona njegova družina iz te kaste. Vd tod tudi izvira apatija delav- cev v starih podjetjih, nad če- mer tožijo toliko evropski stro- kovanji in inštruktorji UNESCO. Obupno nezanimanje za karkoli, njihova lenoba in pomanjkanje podjetnosti imajo svoje zgodovin- ske korenine v kasnem sistemu. Na velikih gradiliščih, kjer se delovna sila steka z vseh koncev, tega ni tako opaziti, vendar je kaznivo pod površino.

Težko je reči, kdaj bo ta oklep popustil. Razvoj materialne osnov- ne družbe bo to pospešil. Glavno- logo bo pri tem imel dvig živ- ljenjskega standarda, izravnava- nje materialnih razlik med rev- ničino in bogastvom in odprava najbednejših slojev. Delavec se bo pojavil kot važen potrošnik kot odločilen ekonomski fak- tor. Ta premik v ekonomski struk- turi ga bo postavil v enakopraven položaj. Seveda bi bilo zgrešeno, če bi računali samo z ekonom- skim razvojem; s subjektivnim političnim vplivanjem se bo dalo marsikaj doseči, saj so Indijci z Gandhijem prav po takšni poti dosegli svojo samostojnost.

O industrijskem delavstvu kot novi proletariata je še težko govoriti. V modernih podjetjih, ki so bila ustanovljena v zadnjih petletkah, je delavstvo mnogo bolj samostojno in zavedno, ker tam nosilec proizvodnosti in pravne organizacije po vzoru najsoodobnejših zapadnih indu- strijskih podjetij. Tu srečamo ves podoben ustroj modernega podjet- ja: mojstre, izobraževalne tečaje, tovarniške menze, domove kultu- re in oddiha in delavska naselja s samskimi domovi in otroškimi vrtni. Proces formiranja delav- skega razreda se je že začel ter hitro napreduje, čeprav to ni všeč podjetnikom. Boj za pravice de- lavcev poteka kljub temu precej gladko, ker vladajoči krogi za- mestno teže k socialni pravično- sti. Tegobe, ki jih je preživljal evropski proletarijat v dobi usta- noviteljev marksizma pred devet- desetimi leti, se tu ne bodo več ponavljale.

Kače sem videl v Indiji doslej samo v košarah igralcev s kača- mi. Nekoč je kolega vzel nekemu »kobramu« kao in mi jo po- molil pod nos, češ naj si jo dam okoli vratu. Gnusila se mi je. V naravi je takšna kača zadeva vedela hujša, kajti tam veš, da ima strupene zobe. Ko sem sto- lal iz jeepe pred začasnim skla- diščem naših zabojev, sem jo za- ledal dva metra od mene v pe- ku; podobna je bila svitku mor- sarske vrvi, ploščato glavo je vrgla pol metra nad pisani oblič. Zaloputnil sem vrata in našepetal šoferju:

»Kobra! Tam glej!«
Svitek se je začel razvijati. Bila je daljša od dveh metrov. Šofer je dal plin, zavrtel je volan in signal vozilo med kamenje. Večkrat je zapeljal sem in tja. »Fi- nished!« je rekel in pokazal zobe. Šofer je bil mlad, sicer se kače ne bi upal ubiti. Verujejo nam- reč, da lazijo njeni mladiči za- bljalcem, dokler ga ne pokon- čajo. Doslej me je narava vabila

in se nisem ničesar bal. Še več- raj smo se vračali v temi z ba- zarja v bungalov in lezli v breg po kamenju in grmovju. Sicer pa človek brez sreče še po stopni- cah ne pride. Vendar sem bil od- slej zelo previden. Še pod poste- ljo sem pogledal, kajti okna so bila brez šip.

Iz glavnega tunela tlačnega ce- vovoda sem zlezal po predušnem tunelu do izhoda, ki je bil v na- vpični skalni steni. V globini ka- kega pol kilometra pod menoj je ležala dolina z brzicama gorske- ga hudournika. Drevesa so segala do vode, ki je padala čez skale. Človeška noga tja ni zahajala. Tam so živeli tigri. Dolgo sem se- del na robu in gledal v dolino, da bi kaj odkril. A nič se ni ga- nilo, razen orlov, ki so krožili v moji višini.

Pri takih gradnjah so nesreče vedno pogoste. V istem preduš- nem tunelu je s stropa padla ska- la in ubila dva kulija. V strojnici pa je skala padla na jeep in jih pet ubila. Geološka sestava je takšna, da so skale krhke in po razstreljevanju razrahljane, tako da se rušijo pri najmanjšem sun- ku ali glasu. Tu računajo, da je treba pri takšnih delih računati s 3 odstotki mrtvih od vseh zapo- slenih.

Zivljenje za Evropece, ki bodo prišli, brž ko se bo začela mon- taža turbin, ne bo rožnato. To sem na svoji koži že okusil. Mo- ral bi biti prekuhan vodo, vendar mi je ni nihče kahal in tako sem jo pil kar iz pipe. Indijci se Evropecu po pravici čudijo, kako da ne more piti vode iz pipe, ču- dijo se njegovi mekušnosti in občutljivosti. Morebiti so Indijci navajeni, vendar zato nič manj ne trpe zaradi amebe. Amebo povzročajo drobni črvički, mikroor- ganizmi v črevesju. Kaže se po napihnjem trebuhu, blatu, ki ni ne tekoče ne trdo, in po stal- nih bolečinah v trebuhu. Srečal sem mnogo Evropecev, ki so jo imeli. Vsaj v Indiji jim ni po- moči.

Leopold Šolc

Švedske turbine in HE

SODOBNI REGULATORJI

Kar je pri nas Rade Končar in še nekoliko več je na Švedskem tvrdka ASEA. Uprava in njeni osrednji obrati so v Vaesteraas. Tu in v mnogih priključenih pod- jetjih širom no deželi zaposluje skupno 20.000 delavcev in 13.000 nameščencev. Proizvaja vse, kar je v zvezi z elektriko, od stikal in varoval, preko preciznih in- strumentov do najtežjih genera- torjev in druge opreme elektrarn. Do malega vsa napetost, ki poga- nja energijo po razpletenem omrežju Švedske, se inducira v generatorjih, izdelanih v Vaeste- raasu!

Pomemben prispevek tvrdke k strojni opremi hidroelektrarn so mimo nosilnih ležajev, ki so vse- lej sestavni del generatorja — elektronski regulatorji vrtilne hitrosti. Danes jih obratuje že nad 140 po vsem svetu, čeprav je njihova proizvodnja stekla šele pred 15 leti. Med njimi sta dva tudi v naši hidroelektrarni Jajce, za katero so leta 1955 dobavili strojno opremo Švedi. Največ jih seveda obratuje na Švedskem.

Kljub temu, da tako KMW kot NOHAB izdelujeta svoje meha- nično-hidravlične regulatorske glave, ki jim ni kaj očitati in ki so preizkušene na nešteti turbi- nah, se je elektronski regulator ASEA po zaslugi svoje vsestran- ske uporabljivosti vključil v stan- dardno opremo vseh velikih šved- skih hidroelektrarn in izrinil mehanično-hidravlična nihala.

Elektronski regulator je navad- no montiran v posebni omarici skupno z zaščitnimi releji, ki je vedno postavljena na generator- skem podu. Do regulatorja vodijo samo kablji, ki mu posredujejo vse vplive, na katere naj odgo- varja. Odgovor regulatorja sta dva električna toka nasprotni smeri. Speljana sta v regulator- ski pult, kjer se pretvarja v me- hanično gibanje droga, ki uprav-

Obletali so že vse zdravnike, toda brez uspeha. Bledi so, brez moči, hirajo in nimajo volje do dela. Pametni indijski zdravniki pa pravijo:

»Naredite jih srečne! To je vse. Make them happy!«

Dobro naj jedo, da bodo črvički srečni in siti in ne bodo nagajali z bolečinami. Evropec — ali bo- lje, pripadnik visoko kultiviranih dežel — je zaradi pedantne higi- ene neoporen proti povečanemu navalu bakterij in zato prej pod- leže kot Indijec. Zdravje je pa le eno in ga je treba varovati. Pri tem moraš biti zelo iznajdljiv in na takšno pot — z vsemi njenimi neznankami — se moraš pripra- viti z vso natančnostjo. Včasih si pri najboljši volji ne moreš po- magati: jesti in piti moraš, kar ti dajo. V takšnih razmerah pač ni izbire...

NA JUG INDIJE V BANGALORE

Čeprav sem poslal našega pred- delavca De Suza v Karad, da re-

zervira kupe prvega razreda na vlaklu v Bangalore, postajni na- čelnik sploh ni ukrenil ničesar. Vlak je prišel proti večeru in lah- ko sem bil še vesel, da sem dobil ležišče v drugem razredu v ozkem kupeju za šest ljudi. Obkel sem se v pižamo in si postlal ležišče pod stropom z rjuhami, ki sem jih nosil s seboj zvite v cullo. Bilo je pretrdo, zame preozko in pre- kratko, da mi je večji del nog bingljal navzdol. Vendar mi ni bilo žal, kajti prvič sem prišel v stik z Indijci srednjih slojev: z železniškim uradnikom, učiteljem, malim trgovcem in upokojemcem z družino. Takoj so me ogovorili in med enoinpoldnevnim potova- njem, iskanjem hrane in čaka- njem po samotnih postajah smo se dodobra spoznali. Vsak Evro- pec se teh ljudi boji, ker jih je toliko in ker so na zunaj revno oblečeni; boji se, da so grobi in nekulturni. Spraševali so me iz vljudnosti, od kod sem, vendar jim nisem pripovedoval o svoji domovini, ker sem iz izkušnje ve- del, da jim je to vse preveč tuje in oddaljeno. To jih ne bi zani- malo. Prišel sem jih sam spraše- vati. In tedaj sem videl, da so prav takšni ljudje, kakor živijo

pri nas. Da se prav tako ubadajo s težavami, da ljubijo svoje žene, skrbje za otroke, skrbje za njihovo zdravje in bodočnost in si gradijo življenje kamen po kamnu.

Poslušal sem jih in sam spra- ševal podrobnosti. Največ težav povzročajo vsem boleznii v dru- žini. Ogromne, nam nepojmljive vsote gredo za zdravnike in zdra- villa. Vsi so zelo vestni v službah. Glavni zakon jim je: prvo je služ- ba. Boje se, da bi jo izgubili. Ze- lezniški uradnik je sezidal hišo, majhna je, vendar ima sedaj svoj dom, blizu Perambura pri Madra- su, kjer je tovarna, v kateri obra- tuje 25 naših žerjavov, prvih, ki smo jih izvozili. Nisem si seveda mogel predstavljati te njegove hi- šice, kajti »hiša« je tu že ozka in visoka bajta. Sedaj si urejuje vrtič, vsako leto malo doda.

Vidite, ti ljudje so takšni kot naši, nobene razlike ni. Ko so vi- deli, da jih ne poslušam samo za- radi vljudnosti, so kar tekmovali, kdo mi bo povedal več o svojih taščah, dolgovi in odiranju ode- ruhov, prevelikem številu otrok, neupoštevanju pri napredovanju v službi, o bojazni pred starostjo, o veri v božanstva, o zvezdah in usodi.

Zgode in nezgode naših monterjev v Indiji

Pišeta vam tovariša Janez Čer- nak in Stanislav Svetelj, nadzor- na inženirja zunanje montaže za montažo žerjavov v Indiji. Odlo- čila sva se, da napiševa pismo članom našega kolektiva in jih obenem seznaniva s kraji, naji- nim delom in najinimi doživljaji na potovanju po tej deželi.

Četrtega januarja sva po pri- jetno preživeli novoletnih pra- znikov zapustila deževno Ljub- ljano. S Putnikovim avtobusom sva po kratki vožnji prispela v Zagreb. Kmalu zatem pa sva se znašla že 4.000 m visoko in kram- ljala s simpatičnim spremstvom osebja JAT, leteč nad Trstom, Benetkami, Bologno in Firenca- mi v Rim, kjer naju je spet spre- jel dež, ki ni prenehal vse do na- jinega odhoda. Tik pred vzletom

so naju prijazno sprejele stewart- desse družbe Air India Interna- tional v reaktivnem letalu Boeing 707 z zvenečim imenom NANDA DEVI, ki je bil v notranjosti ves dekoriran v indijskem narodnem slogu. V ilustracijo nekaj skopih podatkov o tem letalu: Razpon kril 43,5 m, dolžina trupa 47 m, višina letala 11,8 m, poganjajo ga 4 reakcijski motorji, od katerih vsak porabi približno 1800 l goriva na uro. Letalo je znotraj opremljeno s posebnimi klimat- skimi napravami, ozvočenjem itd. Leti 10.000—14.000 m visoko s po- vprečno hitrostjo 950 km/h. Leteli smo brez vsakih vibracij. Po štiri- urah letenja v jasni noči smo pristali na vmesni postaji v Kai- ru, kjer so nam v letališki resta- vraciji postregli s črno kavo. Po

kratkem postanku v Kairu smo že odleteli proti Bombayu in po približno 5 urah letenja varno pristali na pisti letališča tega ogromnega mesta. Ob izstopu iz letala je kazalo na termometru +30 stopinj Celzija. Po kratkem pregledu dokumentov sva zapu- stila letališko poslopje in se v spremstvu predstavnik INGRE odpeljala v najino novo bivali- šče, ki je bilo v centru petmilijon- skega mesta. Bombay se razteza ob obali Indijskega oceana v dol- žini kakih 48 km. Promet v me- stu je zelo živahen tudi pozno v noč. Ima ogromno taksijev črne barve z rumeno streho, ki še bolj poživljajo ceste, tudi sicer pre- polne drugih avtomobilov, eno- nadstropnih avtobusov in tram- vajeve. Ves ta živahni promet motijo vozila s konjsko in volov- sko vprego in krave vseh mogo- čih vrst, ki se brez spremstva ne- moteno sprehajajo po cestah ve- lemesta in si med zgradbami iščejo hrano.

Približno ob osmi uri zjutraj se pripeljeva na delovno mesto, kjer nas že pričakuje skupnica delavcev, med katerimi se naj- bolj odražajo bradat »Singli«. Pozdravljajo naju s sklenjenimi dvignjenimi rokami, kot da bi nekaj prosili. Pred to skupino de- lavcev sta tudi dva mlajša stroj- na inženirja, ki naj bi vodila or- ganizacijo dela in prenašala na- vodila nadrejenih na druge pod- rejene vodilne osebe iz vrst de- lavcev. Tipično za te kraje je, da se vsako navodilo prenaša po vseh lestvicah do zadnjega pri- mitivca, ki mora potem delo opraviti. Ta pa normalno ne po- zna niti dela niti orodja.

Ker je tak sistem dela neodgo- voren, sva s težavo organizirala delo po svoje. Določila sva nekaj ljudi, ki so se najbolj znašli pri delu in jim dodelila za pomoč ostale. Značilno za te ljudi pa je, da dela nikoli ne dokončajo, ker se ga naveličajo in čakajo na na- slednja navodila, čeprav so s prejšnjim delom že dobro zalo- ženi. Zanimivo je tudi, da brž ko se za trenutek oddaljš, kljub nadzorstvu njihovih inženirjev vsako delo takoj zamre. Prav ta- ko so obljube njihovih inženirjev zelo velike, vendar jih žal skoraj nikoli ne izpolnijo. Težko je najti na gradbišču pristojnega človeka, ki bi prevzel nase kakršnokoli odgovornost. Največkrat se jih sestane kakih 10, ki potem ure dolgo debatirajo o spremembi in, če imaš srečo, že po nekaj dneh sprejme odločitev. Drugače pa so ti ljudje dobrega srca, povsod ti radi pomagajo in izpolnijo tvoje želje. Še vedno pa preveč popu- ščajo lenuhom.

Kljub vsem težavam sva delo na žerjavu (85+20) t×38 ft uspeš- no končala. Težave so bile s pre- skrbo električne energije za testi- ranje žerjavov, ker niso ugodili našim prošnjam.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Medtem ko je za naše regula- cijske naprave značilna združitev vseh sestavnih delov razen servo- motorjev v en sam sklop, postav- ljajo Švedi sestavne dele ločeno. Od teh so standardni trije, to je omarica z elektronskim regula- torjem, regulatorski pult in tlač- na naprava.

KAPLAN V ŠVEDSKI IZDAJI

Po revolucionarnih patentih prof. Kaplan v letih 1913—1915 je bila Švedska med prvimi, ki si je pridobila licenco za proizvo- dno nove vrste vodnih turbin. Opravila je pionirsko delo, ki ga je treba oceniti kot izredno važno tudi z gledišča splošnega razvoja, saj je že leta 1922 postavila v obratovanje svojo prvo manjšo Kaplanovo turbino, 3 leta zatem pa turbino za Lilla Edet s 5,7 m premera Kaplanovega gonilnika. Turbina je pomenila hraber ko- rak v smeri k proizvodnji gigant- skih strojev.

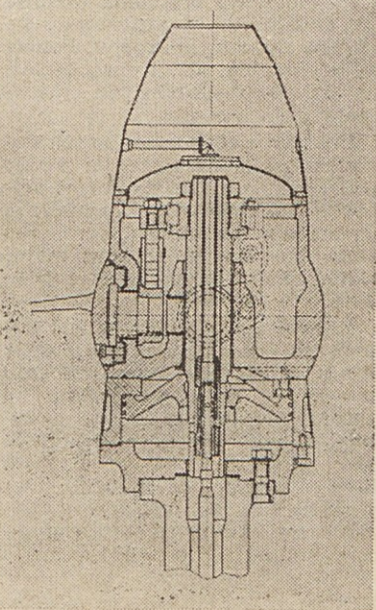
Danes je švedska industrija prav gotovo med najpomembnej- šimi izdelovalci Kaplanovih tur- bin. Njeni stroji te vrste ne obra- tujejo samo na Švedskem, tem- več predstavljajo tudi pomemben izvozni predmet. Skupno moč vseh na Švedskem izdelanih Ka- planovih turbin bi lahko ocenili s približno 8.000.000 KS.

V naslednjem želimo opozoriti na nekatere posebnosti, ki jih imajo sodobne švedske Kaplano- ve turbine in ki so razumljiva posledica povsem samostojnega 40-letnega razvoja.

Glede splošne zasnove je treba najprej ugotoviti, da tudi agre- gati s Kaplanovo turbino nimajo nosilnega ležaja na turbinskem pokrovu, temveč v zgornjem ali spodnjem generatorskem križu. Dovajalec olja je vselej nad gene- ratorjem.

Glave Kaplanovih gonilnikov kažejo še vedno posebnosti Englessonove izvedbe s servo- motorjem v glavi sami tik nad krili in s krmilnim ventilom v batu servomotorja.

(Nadaljevanje prihodnjic)



Glava Kaplanovega gonilnika s servomotorjem in razvodnim ventilom

Razgledi po terenu

Združena občinska konferenca



Zaradi združitve občin Šiška in Šentvid je bila letna združitelna konferenca SZDL izredno pomembna, saj so pregledali delo obeh občinskih organizacij SZDL, izvolili enotno vodstvo in sprejeli skupni nadaljnji program.

Ugotovili so, da se bo v okviru petletnega družbenega plana gospodarska moč občine še nadalje krepila, zaradi česar bodo lahko gradili nove obrate družbene prehrane, stanovanja, preskrbovalni center in povečali kmetijsko proizvodnjo socialističnega sektorja.

Na konferenci so govorili tudi o stanovanjskih skupnostih in krajevnih odborih. Stanovanjske skupnosti naj bi prevzele nekatere komunalne dejavnosti, opravile postopen prenos vzgojno varstvenih ustanov v svojo pristojnost in organizirale mladinske hišne svete. Krajevni odbori pa morajo skrbeti za čim širše sodelovanje državljanov pri iz-

vrševanju zadev občinske samouprave in še posebej zadev, ki so v neposrednem interesu krajevnega prebivalstva. Delovno področje krajevnih odborov daje tudi organizacijam SZDL na vasi velike možnosti za pomembno in nenehno politično dejavnost.

SEJA OBEH ZBOROV OBČINE ŠIŠKA

Dne 3. februarja je bila seja obeh zborov Oblo Ljubljana Šiška. Na njej so razpravljali in sklepali o sprejetju statuta občine, o sprejetju odloka o organizaciji uprave Oblo, o sistemizaciji delovnih mest v upravi občine itd.

NOVA OBČINSKA SEJNA DVORANA

Ze precej mesecev je imel Občinski ljudski odbor Šiška svoje sestanke v mali litostrojki kinodvorani. Sele 3. februarja tega leta sta združeni občini Šiška-Sentvid imeli svojo prvo sejo v novi občinski dvorani.

Dvorana je v pritličju nove občinske zgradbe in še ni popolnoma urejena. Ko bodo vsa dela končana, bo to lepo urejena in akustična dvorana, saj k temu precej pripomoreta dve nasprotni, nekoliko izbočeni steni in lesen strop. Zelo važna je tudi premična stena, saj se z njo dvorana lahko razdeli na dva dela in se tako v njej lahko nemoteno vršita kar dva sestanka.

V dvorani je prostora za 300 ljudi, namenjena je predvsem občinskemu odboru in občinskim svetom, kolikor bi bila še prosta, bo na razpolago tudi drugim občinskim organizacijam.

GRADILI BOMO 700 NOVIH STANOVANJ!

Tik pred zaključkom redakcije smo zvedeli, da so se odgovorni tovarniški organi odločili za gradnjo 700 novih stanovanj. Sklep so sprejeli spričo novih predpisov, ki omogočajo gospodarskim organizacijam večjo samostojnost pri razpolaganju s skladi.

Kako negujemo umetno zobovje

Umetno zobovje ali zobno protezo moramo iz higienskih virov najmanj dvakrat dnevno vzeti iz ust ter ga umiti. V primerih, kjer imamo delno še lastno zobovje, je snemanje in zopetna vstavitve proteze dokaj neprijetna. Vzame nam mnogo časa in truda posebno pri zaponkah in nadlankah, pri katerih moramo biti previdni zaradi zobne prevleke. Neprijetnost pa se še poveča, če smo izpostavljeni pogledu tujih oči ter v tem primeru rajši opustimo čiščenje.

Zato bomo rajši govorili o higieni ustne votline kakor pa o zobni protezi, kajti po srečnem naključju ljudje ne izgube vseh zob hkrati, temveč postopoma, tako da nekateri zobje še dolga leta stoje trdno ter služijo kot izvrstna opora umetni protezi. Nega teh posameznih preostalih zob ali posameznih manjših zobnih vrst pa je prav tako važna.

Posamezni zobje se čistijo teže, dočim se strnjena zobna vrsta da očistiti relativno lahko z zobno ščetko ter ne povzroča nosilcu proteze nobenih težav, drugo pa je, če čisti v praznih ustih posamezen zob.

Treba je očistiti tudi take zobe od preostalih ostankov hrane, katere obdaja proteza s svojimi zaponkami ter s tem povzroča, da se ravno na teh mestih nabere več ostankov kot v zdravi. neokrnjeni zobni vrsti. Zato ta mesta često povzročajo in pospešujejo zobno gnilobo.

V spodnji čeljusti ima higiena posameznega zoba še mnogo večji pomen, kajti ravno od takega zoba zavisi dobra in sedeča dolnja proteza. Ko namreč v spodnji čeljusti izpadejo vsi zobje, zavisi sedež dolnje proteze le od delovanja premikajočih se mišic ustnice, ličnic in jezika, ki jo obdajajo. Proteza torej nima trdnega sedala in zaradi tega povzroča nosilcu pogoste težave. Zatorej ne zadostuje pri posameznem še stoječih zoboh po odstranitvi proteze iz ust usta oprati samo na hitro z vodo.

Prav tako ne zadostuje tako čiščenje proteze v ustih. V upanju, da bi premotili slučajno navzoče, puščajo taki pacienti proteze v ustih z namenom, da bi jih »prepričali«, da so nervozni.

Kako naj bo torej zobna proteza očiščena in razkužena?

Kot pomoč se poslužujemo zobne paste, prahu ali krede ter trde ščetke. Na prvem mestu je torej mehnično čiščenje. S tem temeljito očistimo notranjo in zunanjo ploskev proteze, odstranimo obstoječo sluz, ostanke hrane, često tudi mikrobo in druge povzročitelje obolenj.

Mnogi puščajo proteze ponoči v ustih z namenom, da nudijo oporo ličnicam in ustnicam ter ostalim mehkim delom v nadi, da se nosno-ustni gubi prekomerno ne poglobita. Najprimernejši čas za čiščenje protez je večerni pred

PROTEST »NA NEKAJ ČRNSKIH«

V februarški številki smo na zadnji strani objavili štiri karikature, ki smo jih imenovali »Nekaj črnskih«, da bi osmislili že kar splošen pojav v naši tovarni, da hodijo delavci umazani od olja in druge nesnage v menzo, bifeje in celo k zdravniku.

Takoj po izidu številke smo dobili iz različnih proizvodnih enot številne proteste, češ da je prava nesramnost, kar smo objavili. Protestirali so, da niso taki in nekateri celo zahtevali, naj javno operemo njihovo čast (ne roke). No, mi smo se vsem tem protestom od srca nasmejali, čudimo se le, da je bilo toliko in tako prizadetih ljudi...

OMBROGRAF ZAMRZNIL

Ombrograf (naprava za merjenje padavin), ki jo je postavila Mestna kanalizacija v bližini našega uredništva, so pred kratkim odstranili. Med dokaj hudim mrazom je v drobnih cevkah ombrografa zamrznila tekočina, tako da ni več registriral količine padavin. Napravo bodo ponovno postavili na staro mesto konec marca.

ZA NAŠE VRTNARJE

Spet se bliža pomlad in pričelo se bo delo po vrtovih in sadovnjakih.

Da bo sadno drevje rodilo, ga je treba seveda tudi pravilno oskrbovati, t. j. pravočasno obrezati in škropiti. Zlasti škropljenje je zelo važno. Danes imamo že odlična in enostavna škropila. Proti sadnim boleznim jemljemo najraje prašek Dithane, ki ga raztopimo 300 g v 100 litrih vode (oziroma v istem sorazmerju pri manjših količinah vode). Škropilo dodamo še Diazinon, sredstvo proti sadnim škodljivcem. Tudi ta prašek je topljiv v vodi, tako da 200 g praška pomešamo s 100 litri vode.

S temi škropili je treba škropiti sadno drevje v aprilu, maju, juniju in morda še juliju. Če ste opravili škropljenje, ste storili vse, da zavarujete sadje proti škodljivcem.

Ko je drevje še mlado, bi lahko uporabljali za škropljenje flitovko. Za večja drevesa pa si je treba nabaviti močnejšo škropilko. Prav dobro škropilka se da napraviti iz starih aparatov za gašenje. Tak aparat preuredimo tako, da vanj nalijemo do polovice škropilo, v ostali del prostora pa načrpamo zrak z navadno sesalno kolo. Zrak potiska škropilo pri razpršilu iz aparata in tako si pripravimo odlično samodejno škropilnico za male vrtičke. Za škropljenje večjih dreves pa pritravimo tako škropilnico na primerno leto.

spanjem ter zjutraj, ko vstanemo, seveda če nismo protez preko noči pustili v posodi z vodo. Posebno skrbna nega ustne votline kot proteze pa je za časa bolezni. Pri močnem kašlju z izmečkom, pri kroničnem bronhialnem kataru in tako dalje.

Razna kupljena čistilna sredstva vsebujejo večinoma alkaliije ter služijo kot dezinfekcija lepivega sluzi in mikrobov. Ponoči se v glavnem odloči sluz, če leži proteza v dezinfekcijski raztopini.

Pred premočno uporabo teh dezinfekcijskih raztopin pa se je treba varovati. Prav tako ni priporočljivo pripraviti dezinfekcijo po lastnem preudarku, ker lahko silno škoduje proteznemu materialu, zobem, posebno pa zaponkam.

Končno naj omenim še eno neprijetno oblogo na protezi, ki se kljub najskrbnejšemu čiščenju nabere na določenih mestih na zgornji ploskvi proteze, to je zobni kamen. V bližini izhodišča žlez slinovk, v zgornji čeljusti levo in desno v žepih ličnice, ter v spodnji čeljusti v bližini podjezične vezi. Tukaj se nabira apnenec iz sline ter se useda v debelih plasteh na protezi.

Bolje je, da ta zobni kamen odstranimo v zobnem laboratoriju, kakor pa da ga pacient sam odstranjuje z nožem ali s pilo ter pri tem polomi protezo.

Litostroj



Od 1. aprila dalje bo zaradi ogromnega števila reflektantov v zobni ambulanti odprta posebna »čistilnica zob«, ki bo obratovala Non stop!



»Psst, ne blebataj o svojem šefu, če bi te slišal, bi te dal takoj na razpolago personalni službi.«



Kmalu bo ura deset, pa še nismo zabili gola... Op. ur. Le kdaj jim bo naša uprava zabila zadnji gol?



V ponedeljek zjutraj

NOVICE IZ DOMA IŠ

Vzgojno osebje Doma IŠ Litostroj je pripravilo zanimiva in koristna predavanja za gojence III. letnika. Združena so pod skupnim imenom »Šola za življenje«. Vsak petek prihajajo k nam zdravniki, pedagogi in psihologi in govorijo o stvareh, ki zelo zanimajo nas, mlade ljudi: o medsebojnih odnosih, zlasti med fanti in dekleti, o zakonski zvezi, zdravem življenju itd. Veselimo se prav vsakega predavanja in ga nestrpnost pričakujemo. Upravi Doma IŠ Litostroj smo za predavanja zelo hvaležni.

SODELUJEMO Z VOJSKO

Zastopnik vojaških enot iz St. Vida nad Ljubljano major Andrijevski je poslal našemu sindikatu vabilo, da bi naše kulturno-umetniške skupine gostovale pri njih z dveurnim kulturnim programom. Povabilo smo sprejeli! V naslednjih dneh pa bodo vojski te edince vrnili obisk našemu kolektivu s podobnim programom. F. R.



»Drežarska« — sva z ljubco se pototala tidreja, tidreja

TEHNIKA

Časopis »TEHNIKA«

organ Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, izhaja vsakega prvega v mesecu

O b s e g a :

1. Splošni del tehnike
2. Naše gradbeništvo
3. Rudarstvo in metalurgijo
4. Strojništvo in elektrotehniko
5. Kemično industrijo
6. Prehranjevalno industrijo
7. Promet
8. Organizacijo dela
9. Obvestila industrijskih podjetij o njihovih proizvodih in tehničnih dosežkih

Vsaka številka obsega približno 250 strani velikega formata 21 x 29 cm

Letna naročnina 12.000 din

Posamezna številka 1.250 din

Naročila pošiljajte na naslov:

DIREKCIJA ZA IZDAVAČKOSTROJNISTVO

DELATNOST »TEHNIKA«,

Beograd, Kneza Miloša 7/II,

telefon 30-106, 30-057 in 30-024

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo inštituta za turbostrojništvo društva strojnih inženirjev in tehnikov Litostroj Slovenije

Prinaša aktualne članke strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarniških strojne industrije

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov

Uredništvo in uprava: LJUBLJANA, Aškerčeva ulica 16

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 4.500 izvodov — Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefonsko uredništvo 33-511, interno: glavni urednik 343, odgovorni urednik 458 — Cena posamezni številki v prodaji 10 din — Poština plačana v gotovini — Rokopisov vračamo — Tiska tiskarna »Primorski tisk« v Kopru